

Освітнянське джерело

Офіційне видання
Департаменту освіти Вінницької міської ради
та комунальної установи
«Міський методичний кабінет»
№1 січень 2018 року

Вітаємо переможців міського конкурсу "Вихователь року-2017"!
(докладніше читайте на сторінці 2)

В номері:

Н.Д Сокиринська «Про перебіг міського конкурсу "Вихователь року-2017"».	
Міський конкурс "Вихователь року-2017"	2
М.П. Козіцька «Префікс. Словотворча роль префіксів».	
Панорама творчих уроків	6
В.В. Оліксієнко «Фізичні та хімічні явища». Панорама творчих уроків	15
Г.В. Рейтаровська «Леся Українка. «Як дитиною бувало». «Мрії». Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство, розвинена уява». Панорама творчих уроків.....	29
М.М. Биць «Українські вишиванки – наче райдуги світанки».	
Виховна робота	39
Н.Ю. Левчик «Здорова родина – міцна Україна». Виховна робота	45
М.М. Соловей «Розвиток інформаційно-цифрової компетентності на уроках англійської мови». З досвіду роботи	50
І. П. Мусієнко «Самооцінка та самоставлення, як елементи самосвідомості обдарованої дитини». Сторінка психолога	56
Т.М. Дрозд Вільна трибуна, або декілька слів про ораторське мистецтво..	59

Про перебіг міського конкурсу "Вихователь року-2017"

Однією з основних фігур у виховній системі закладу дошкільної освіти є вихователь-педагог, який займається організацією, координацією та проведенням освітньої роботи.

С. Русова зазначала «Бути гарним педагогом - це бути справжнім реформатором майбутнього життя України...». Нова парадигма освіти потребує нового педагога - активного, ініціативного, креативного, адже час вимагає вчити дітей мобільності, здатності швидко сприймати нове і діяти в ньому.

Міський конкурс професійної майстерності «Вихователь року», який щорічно проводиться на виконання Програми розвитку освіти м. Вінниці на період 2013-2020 р.р., затвердженої Рішенням виконкому Вінницької міської ради від 26.12.2012р. №1089, перспективного плану роботи Департаменту освіти та комунальної установи «Міський методичний кабінет», створює можливості для самореалізації і розкриття творчого потенціалу педагогів-дошкільників.

Відповідно до наказу Департаменту освіти №455 від 08.09.2017 року, з метою підвищення престижності професії вихователя дошкільного навчального закладу в суспільстві, оптимізації інноваційної діяльності, удосконалення фахової майстерності, у період з 18.09. по 08.12.2017 року проведено конкурс «Вихователь року-2017».

Основні завдання Конкурсу:

- піднесення ролі вихователя дошкільного навчального закладу в суспільстві;
- формування позитивної громадської думки про професію вихователя дошкільного навчального закладу;
- стимулювання творчого самовдосконалення;
- привернення уваги місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, громадськості до проблем дошкільної освіти;
- популяризація перспективного педагогічного досвіду.

Конкурс проходив у II турі. I тур конкурсу (змагання з професійної майстерності між вихователями) проводився у період з 18.09. по 16.10.2017 р. в усіх ЗДО. II тур Конкурсу організовував та проводив Департамент освіти та КУ «Міський методичний кабінет»

Згідно з поданими заявками в II турі Конкурсу взяли участь чотири педагоги:

- Литвинюк Лілія Григорівна, (комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №6 Вінницької міської ради»),
- Сторожук Олена Олександрівна, (комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №17 Вінницької міської ради»),
- Черната Катерина Іванівна, (комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад 58 Вінницької міської ради»),
- Кагальняк Ірина Петрівна, (комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №73 Вінницької міської ради»).

Проведення конкурсу на всіх етапах передбачало:

- оцінку системи роботи вихователя і ступеня оволодіння методикою проведення заняття, науково - методичною проблематикою на сучасному рівні;
- аналіз методик, прийомів і підходів у навчанні;
- організацію і проведення заходів, які розкривають комунікативні якості і професійну культуру учасників.

II тур Конкурсу включав проведення:

- заочного та
- очних етапів.

В ході заочного етапу журі Конкурсу оцінювало творчі проекти учасниць «Представлення інноваційного професійного досвіду» у вигляді опису власної системи роботи:

В описі досвіду вихователі висвітлили проблеми, над якими працюють та методи і засоби їх вирішення, розкрили індивідуальні особливості своєї роботи, аналіз результатів власної професійної діяльності, з вказівкою змін в якості знань дітей, в оволодінні практичними уміньми і навичками, розвитку інтересу до знань. Опис досвіду роботи підтверджено додатками (розробками конспектів занять, виховних заходів).

Анкети учасників, висновок дошкільних закладів про їх педагогічну, методичну та суспільнозначиму діяльність, опис досвіду, матеріали з досвіду власної роботи, представлені учасницями, розкрили оригінальність педагогічних ідей, методів, виховних моментів.

До очного етапу ввійшли:

- практична робота (проведення навчального заняття з дітьми та самоаналіз заняття);
- майстер-клас « Я роблю це так»;
- захист-презентація власного інноваційного професійного досвіду;
- виконання учасником тестових завдань з теорії та методики виховання (комп'ютерне тестування).

Показ навчальних занять дав змогу учасницям конкурсу показати роботу з дітьми на базі закладів освіти, визначених оргкомітетом. Місце проведення занять визначалось жеребкуванням у переддень його проведення. Тему заняття і вікову групу визначали конкурсанти. Заняття були ілюстрацією представленого досвіду роботи вихователя, його творчого підходу щодо використання сучасних інноваційних технологій та здатності розробляти нові.

В ході проведення занять учасниці продемонстрували методи і прийоми інтерактивного, розвивального навчання, спрямовані на закріплення, узагальнення та систематизацію матеріалу навколо теми занять, створення "ситуацій успіху", чітку мотивацію всіх видів діяльності дітей, реалізацію принципів особистісно орієнтованого підходу, забезпечення права вибору кожній дитині. Для одержання

додаткової інформації про хід та результати діяльності вихователя і дітей на занятті – учасниці відповідали на запитання членів журі.

Розбір і оцінку заняття в цілому та окремих його сторін педагоги визначали під час самоаналізу (досягнення мети заняття (практичної, розвивальної, освітньої, виховної); обґрунтування структури заняття; доцільність та ефективність використаних прийомів, режимів і форм роботи; доцільність використання засобів навчання; мотивацію навчальної та виховної діяльності; аналіз результатів навчальної діяльності на занятті).

Учасниці провели майстер-класи «Я роблю це так...», за темами:

- «Магія на воді» (використання нетрадиційної техніки малювання на воді «Ебру»), (Литвинюк Лілія, КЗ «ДНЗ №6 ВМР»);
- «Афлатунчика пізнай - новинки економіки відкривай», (Сторожук Олена, КЗ «ДНЗ №17 ВМР»);
- «Звичайне диво, або свято наближається» (використання арт-терапії), (Черната Катерина, КЗ «ДНЗ №58 ВМР»);
- «Пізнаємо довкілля разом» (STREAM-освіта), (Кагальняк Ірина, КЗ «ДНЗ №73 ВМР»).

Ця форма роботи висвітлювала знання нових ідей, теорій, проблем з теми; уміння володіти аудиторією (образність, емоційність, культура спілкування) та прагнення досягати результатів.

Методичний блок (комп'ютерне тестування з питань оцінювання професійної підготовки) виявив обізнаність із сучасними концепціями педагогічної науки, рівень знань з дошкільної педагогіки, психології, методик, уміння орієнтуватися в нормативно-правових документах, вибору поєднання інваріантної та варіативної складових змісту дошкільної освіти.

На високому методичному рівні учасниці провели презентацію-захист власного інноваційного професійного досвіду. В ході презентації було розкрито актуальність проблеми та сучасність розробок, рекомендації щодо використання досвіду номінанта, основні методи та прийоми організації дитячого колективу в контексті реалізації визначеної педагогічної проблеми, доцільність використання педагогічного досвіду в роботі з дітьми. Запропоновані матеріали пройшли апробацію в дошкільних закладах.

Оцінювання роботи конкурсантів здійснювалось членами журі відповідно до критеріїв кожного конкурсного випробування. Поетапний перебіг Конкурсу висвітлювався на сайті комунальної установи «Міський методичний кабінет».

За рішенням журі визначено переможців у номінаціях:

- «Вихователь року - 2017» - Кагальняк Ірина Петрівна, (КЗ «ДНЗ №73 ВМР»),
- «Вихователь ерудит - 2017» - Сторожук Олена Олександрівна, (КЗ «ДНЗ 17 ВМР»),

- «Вихователь - творець -2017» - Литвинюк Лілія Григорівна, (КЗ «ДНЗ №6 ВМР»),
- «Вихователь - майстер -2017» - Черната Катерина Іванівна, (КЗ «ДНЗ №58 ВМР»).

Оргкомітет та журі конкурсу висловлюють вдячність закладам дошкільної освіти, які надали організаційну підтримку у проведенні конкурсних випробувань («Тестування з фахової майстерності», «Захист-презентація власного інноваційного професійного досвіду»): КЗ «ДНЗ №73 ВМР» (завідувач Гуменчук В.В.), («Майстер-класи»): КЗ «ДНЗ №6 ВМР» (завідувач Гаріпова Л.В.). Для проведення конкурсних випробувань «Практична робота» були створені належні умови закладами освіти: КЗ «ДНЗ №60 ВМР» (завідувач Козловська О.Ф.), КЗ «ДНЗ №4 ВМР» (завідувач Березова С.Г.), КЗ «ДНЗ №19 ВМР» (завідувач Харматова В.Ю.), КЗ «ДНЗ №72 ВМР» (завідувач Волкова Н.І.).

Вітаємо переможців конкурсу і бажаємо творчого натхнення та нестандартних ідей. Нехай кожен день буде сповнений радістю й оптимізмом, гордістю за власні звершення!

Методист з дошкільної освіти Сокиринська Н.Д.

Префікс. Словотворча роль префіксів*Конспект уроку з української мови в 3 класі***Козіцька Марина Петрівна,**

учитель початкових класів комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія

№6 Вінницької міської ради», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, звання «Старший вчитель»

Мета: ознайомити учнів із роллю префіксів у словах, їх словотворчою функцією, вчити з'ясовувати лексичне значення слів з найуживанішими префіксами, утворювати потрібні слова залежно від ситуації, розвивати спостережливість, уміння порівнювати, аналізувати, зіставляти; збагачувати словниковий запас учнів, розвивати усне й писемне мовлення; виховувати інтерес до рідної мови.

Обладнання: ноутбук, телевізор, магнітна дошка, таблиці, індивідуальні картки, підручник „Українська мова” М.Д. Захарійчука, 3 клас, І частина.

Тип уроку: засвоєння нових знань, умінь, навичок.

Перебіг уроку**І. Організаційний момент**

Учитель. Сьогодні у нас незвичайний урок. До нас завітали гості. Поверніться та привітайтеся.

Учень Раді ми гостей вітати

І урок розпочинати.

Будемо навчатись гарно,

Швидко, весело і вправно.

Учитель. А щоб у нас все вийшло вдало, ми будемо:

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати.

Дружно і плідно працювати.

А що означає вислів «Не просто слухати, а чути».

Учень. Бути уважними й все запам'ятовувати.

 Учитель. Що ви можете сказати про слова «слухати, чути»?

Учень. Це слова синоніми.

Учитель. Які слова ми називаємо синонімами?

Учень. Синоніми – слова з однаковим або близьким значенням, але різні за написанням.

Учитель. Які слова синоніми ви ще зустріли у вірші?

Учень. Дивитися, бачити; відповідати, міркувати.

Учитель. Коли ми вже обговорювали цей вислів?

Учень. Під час уроку «Я у світі», коли визначали можливості досягнення успіху.

Вправа «Очікування».

Учитель. Чого ви чекаєте від уроку? *(Діти висловлюють свої сподівання)*

Учитель. А чого я очікую від уроку? Наш урок – це урок творчості, натхнення, добра і радості, тому я очікую від вас уваги, працьовитості і плідної роботи.

II. Основна частина

1. Повідомлення теми і завдань уроку

Учитель. Над яким розділом ми з вами працюємо?

Учень. Ми вивчаємо розділ «Будова слова».

Учитель. Складіть асоціативний куц «Будова слова» (рис.1.1), перше завдання на ваших картках (Додаток 1). Пишемо всього 20 сек.

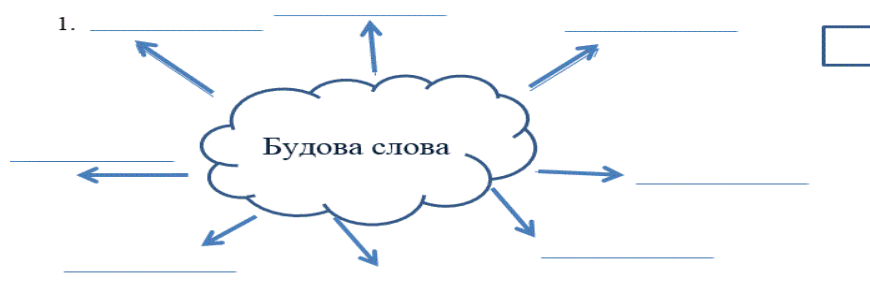

Рис.1.1 Асоціативний куц «Будова слова»

Учитель. Які асоціації ви записали? Якщо ви заповнили куц повністю, то отримуєте 2 бали, а якщо – ні, то 1 бал.

Учитель. Ой, яка чудова українська мова! Звідки все береться, звідкіля і як? Сьогодні під час уроку ми спробуємо з'ясувати, звідки беруться слова у мові. Ми дізнаємося, яку роль виконує префікс у слові, для чого він існує.

2. Актуалізація знань

Вправа «Мозковий штурм»

Учитель. Але спочатку давайте пригадаємо, що ми вже знаємо, і проведемо бліц-опитування, тобто відповідаємо дуже швидко.

- Як називається змінна частина слова?
- Що таке основа?
- З яких частин може складатися основа?
- Яка частина слова є обов'язковою для кожного?
- Що таке корінь?
- Які слова є спільнокореневими?
- Яку частину слова ми називаємо суфіксом?
- Яка частина слова стоїть перед коренем?

3. Мотивація навчальної діяльності учнів.

Учитель. Ви довели, що маєте гарні знання з теми "Будова слова". Тому пропоную вам здійснити подорож до наших друзів, на планету Неслухнянок, і поділитися своїми знаннями з жителями цієї планети. А супроводжувати нас буде **незвичайний чоловічок**.

Кожна частинка слова має своє графічне позначення (рис.1.2).Давайте за допомогою цих графічних позначень створимо обличчя нашого чоловічка(рис. 1.3).

Рис. 1.2 Графічне позначення частин слова

Рис. 1.3 Незвичайний чоловічок

Учитель. Вирушаємо у політ.

закінчення		Демонстрація	уривка
основа		мультфільму	«Таємниця
корінь		третьої планети» (рис. 1.4).	
префікс			
суфікс			

Рис. 1.4 «Таємниця третьої планети»

4. Каліграфічна хвилинка

Учитель. Ми наближаємося до зупинки **Краснопису**.

Учень. Каліграфічно щоб писати,

Треба рівну спинку мати.

Зошит класти навскоси і

Гарнесенько пиши!

Запис на дошці: *з по до при пере за ви*

Учитель. Запишіть за зразком на дошці і подумайте, що можуть означати такі з'єднання букв? (проблемне запитання)

Повну відповідь на це питання ви отримаєте, коли виконаєте наступне завдання.

5. Вивчення нового матеріалу.

1) Робота з таблицею (рис. 1.5)

Вчитель по чергово відкриває відповідний префікс на таблиці.

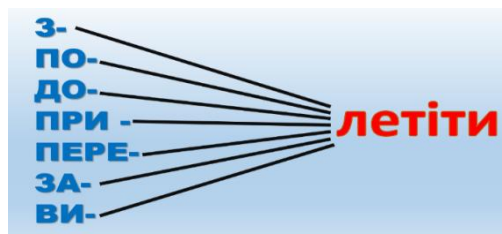

Рис. 1.5 Словотворча таблиця

Учитель. Запишіть утворені слова в зошиті: *злетіти, полетіти, долетіти, прилетіти, перелетіти, залетіти, вилетіти.*

- Чи можна їх назвати спільнокореневими? Чому? Виділіть корінь.
- Назвіть і позначте префікси у словах.
- А тепер подумайте, чи однакове значення цих слів.
- Чому змінилося значення?
- Отже, за допомогою якої частини утворюються нові слова?

2) Робота з підручником

Учитель. Прочитати правило на с.76. Чи правильно ви зробили висновок про роль префіксів у словах?

- Прочитайте виразно вірш вправи 173. Скільки речень записано. Які це речення за метою висловлювання? За інтонацією?
- Яким спільнокореневим словом ви доповнили б наш ряд?

Учень. Облітав.

Учитель. Що відбулося у корені цього слова?

Учень. Чергування голосного у корені слова.

6. Фізкультхвилинка

Учитель. Наш журавель дуже натрудився, ми також, прийшов час відпочити.

Діти промовляють вірш, виконуючи відповідні рухи.

Дзінь-дзелень, дзінь-дзелень,

Працювали цілий день.

Побілили стіни дому,

Постругали ми дошки,

Забивали в них цвяшки.

Фарбували ми підлогу,

Брудні руки в нас від того,

Їх ми добре вимиваєм

І ще трішки спочиваєм,

Розімнемо ручки й ніжки.

Руки вгору, руки вниз,

На всі боки повернись.

У долоньки поплескали

І руками помахали.

Ніжками затупотіли,
Потім дружно всі присіли.
Встали хутко, посміхнулись
І до праці повернулись.

7. Закріплення вивченого матеріалу

Учитель. У нашій фізкультхвилинці знайдіть слова з префіксами. Це 2 завдання вашої картки. Якщо ви знайшли 8 слів, можете поставити собі 2 бали, якщо менше – то 1 бал.

Учитель. На наступній зупинці ми зустрінемо цікавого казкового героя, який любить побешкетувати, погратися, а ще уміє літати.

Демонстрація уривка мультфільму «Малюк та Карлсон» (рис. 1.6).

Рис. 1.6 «Таємниця третьої планети»

Учитель. Складіть речення про наших героїв, використовуючи слова з префіксом.

Веселий Карлсон подружився з Малюком.

Учитель. Які слова пишуться з великої літери? Чому?

Учні записують речення, дають йому характеристику й виділяють граматичну основу.

Практичне застосування вивченого правила

Учитель. Але, щоб Карлсон нас зустрів, ми маємо йому про це повідомити. Як це можливо зробити?

Учень. Написати листа.

Учитель. Поясніть, як змінюється зміст даних словосполучень зі зміною префіксів (рис. 1.7).

Писати листа,
написати листа,
відписати листа,
переписати листа.

Рис.1.7. Таблиця словосполучень

Учитель. Прочитайте текст про нашого героя у вправі 175. Як ми повинні читати?

Учень. Голосно, чітко, правильно, з відповідною інтонацією.

Учитель. Не забуваємо голосом відзначати розділові знаки – це паузи. Знайдіть у тексті слова з префіксами.

Читання учнями ланцюжком тексту.

Навчальне аудіювання.

Тестові завдання

1. Як звали літаючого чоловічка?
а) Карлсон; б) Малюк.
2. Де живе Карлсон?
а) у підвалі; б) на даху.
3. Де пролітав Карлсон?
а) повз вікно; б) повз кімнату.
4. До кого підлетів Карлсон?
а) до вікна; б) до Малюка.

Учитель. Хто все написав правильно, ставить 2 бали, у кого є помилка – 1 бал.

Перевірка (рис. 1.8)

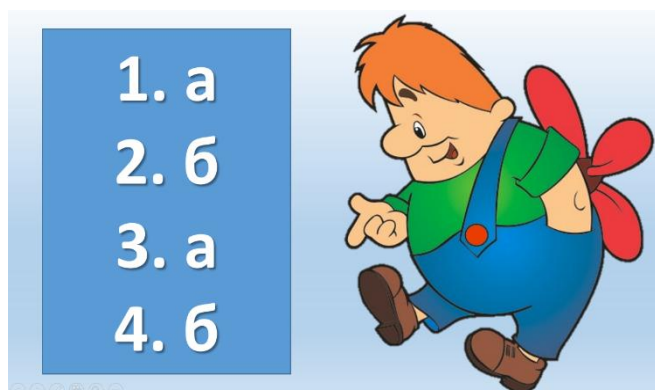

Рис. 1.8. Перевірка аудіювання

Учитель. У третьому завданні вашої картки допишіть слова, які утворилися за допомогою префіксів. За правильне виконання – 2 бали.

Учитель. Що робить нашу мову кращою?

Учень. Прислів'я, приказки.

Учитель. Відновити прислів'я за допомогою префіксів (рис. 1.9). За правильне виконання – 2 бали.

**Маленька праця краща за велике
***ділля.
Сім раз ***мір, а один раз
***ріж.
Не **бігаєш– не **обідаєш.**

Рис. 1.9 Прислів'я

Учитель. Деякі діти отримали додаткове завдання, і зараз ми дізнаємося більше про наші частини слова.

Учень 1. Китайська мова не має ні префіксів, ні суфіксів.

Учень 2. У старих граматиках української мови префікси називали приставками, а суфікси – наростками.

Учень 3. Скільки у нашій мові префіксів чи суфіксів точно не знає ніхто. Вчені називають кілька десятків (більше 50) префіксів і близько трьох сотень суфіксів.

Учитель. Ось і підходить до кінця наша подорож. Цю планету обігрівало лагідне сонечко, і планета Неслухнянок поступово перетворюється на розумних слухняних діток. Пропоную нашим мешканцям залишити пам'ятку, за допомогою яких префіксів утворюються нові слова.

Запишіть префікси, які ви запам'ятали навколо сонечка (рис. 1.10). Якщо ви заповнили всі промінчики -2 бали.

Рис. 1.10. Сонечко

III. Підсумок уроку. Рефлексія . «Інтерв'ю за три кроки»

- Сьогодні під час уроку ми ...
- Які ваші враження від уроку?
- Чому вдалося виконати всі завдання?
- Що, на вашу думку, вдалося найкраще?
- Скажіть, а чи справдились ваші очікування від уроку?

Самооцінювання. Вправа " СХОДИНКИ" (рис. 1.11)

- Як ви працювали сьогодні? Оцініть свій внесок у роботу класу.
- Хто вважає, що працював чудово, прикріпіть фігурку на верхній щабель сходинок.
- Хто вважає, що працював добре, але міг би краще, на середню сходинку.
- Хто не відрізнявся активністю і в нього ще залишилося багато питань з цієї теми, той відповідно на нижню сходинку, але я у вас вірю і ви обов'язково доб'єтесь успіху.

Рис.1.11 Самооцінювання учнів

IV. Домашнє завдання.

Учитель. А вдосконалити свої знання вам допоможе вправа 176, у якій потрібно буде утворити нові слова за допомогою префіксів і правило на с. 76

Фізичні та хімічні явища**Олексієнко Вікторія Володимирівна,***вчитель хімії комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №22
Вінницької міської ради»***Мета:**

- повторити явища, поглибити знання про фізичні та хімічні явища, навчитись їх розрізняти, з'ясувати ознаки хімічних реакцій і умови їх перебігу, розкрити значення хімічних реакцій у житті та побуті людини;
- розвивати уявлення про перетворення речовин, вміння аналізувати, порівнювати, спостерігати, працювати в парах, розвивати й удосконалювати навички роботи з хімічними речовинами й лабораторним обладнанням;
- формувати світогляд учнів, на основі знань про значення хімічних реакцій у житті людини виховувати бережливе ставлення до природи, формувати вміння застосовувати здобуті знання на практиці, виховувати відповідальність за свої вчинки в природі.

Тип уроку: засвоєння нових знань.**Міжпредметні зв'язки:** фізика, біологія, географія, природознавство, література.**Обладнання і матеріали:** лабораторний штатив, хімічний посуд, спиртівка, ступка з товкачиком, паперові смайлики, комп'ютерна презентація, таблиця «Фізичні та хімічні явища», ілюстрації явищ.**Реактиви:** мідний дріт, магній (бенгальський вогник), розчин сульфатної кислоти, натрій гідрокарбонат, розчин оцтової кислоти, амоній хлорид, кальцій гідроксид, фенолфталеїн, натрій гідроксид, купрум (ІІ) сульфат.**Основні поняття і терміни:** явища, фізичні та хімічні явища, хімічна реакція, ознаки хімічних реакцій.**Ключові компетентності:** спілкування державною мовою, основні компетентності у природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, ініціативність і підприємливість, соціальна і громадянська компетентність, екологічна грамотність і здорове життя.**Наскрізнi лінії:** Здоров'я і безпека (безпечне поводження з речовинами і явищами), громадянська відповідальність (хімічні явища в побуті), екологічна безпека і сталий розвиток (значення хімічних реакцій у природі та житті людини).**Хід уроку****I. Організаційний етап.****Слово вчителя:** За вікном зима та холод, звичайнісінький собі трохи похмурий ранок. Я хочу розпочати наш урок з приємного: побажати всім сонячного настрою, теплих посмішок, веселкових емоцій і подарувати вам смайлики такі різнокольорові

як веселка. Напишіть зі зворотнього боку смайлика ваші очікування від сьогоднішнього уроку.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності.

Девізом нашого уроку є вислів Б. Шоу

Єдиний шлях, що веде до знань, - це діяльність.

Б. Шоу

А щоб ваша праця була плідною, принесла вам міцні знання та гарні оцінки, нехай вашу діяльність супроводжує те, що заковано у символах хімічних символів:

Вправа «Дешифрувальник»

Відгадайте, що заковано у символах хімічних елементів.

Якщо ви вірно визначили хімічні елементи, то зможете прочитати вислів американського педагога та психолога Марви Колінз

— — — — — не приходить, до нього добираються тільки найбільш наполегливі і працелюбні

Марва Колінз

U Назва сьомої за віддаленістю планети сонячної системи і назва елемента.
(УРАН)

S Цей елемент утворює просту речовину жовтого кольору, яку додають при виготовленні сірників.
(СУЛЬФУР)

Р Проста речовина утворена цим елементом світиться уночі.

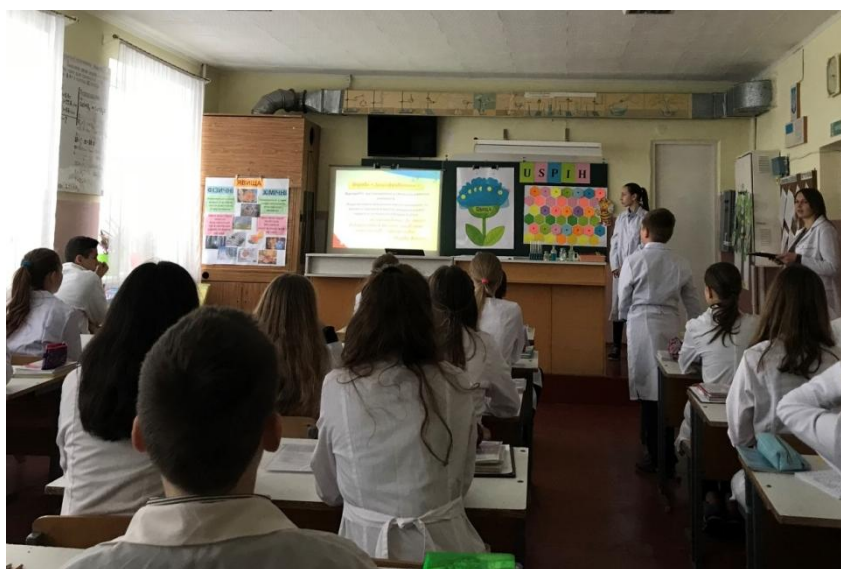
(ФОСФОР)

І Речовина, утвореною цим елементом, утворює спиртовий розчин, яким обробляють рани.

(ЙОД)

Н Два атоми даного елемента входять до складу води.

(ГІДРОГЕН)

Успіх не приходить, до нього добираються тільки найбільш наполегливі і працелюбні.

Марва Коллінз

Я сподіваюсь, що сьогодні всі будуть гарно працювати і кожен з вас досягне великих успіхів.

Відомий грецький філософ Геракліт свого часу сказав «Все тече, все змінюється».

Слово вчителя: Подивіться навколо себе і ви помітите, що ніщо в світі не стоїть на місці, щодня, щогодини, щохвилини у природі та суспільстві відбуваються зміни. Щомиті хтось народжується, хтось помирає, щось змінює свою форму, наприклад вода, а щось колір, наприклад небо. Рухається Земля навколо Сонця, а навколо неї Місяць. День змінює ніч, на зміну осені приходить зима, замерзає річка, висихають озера, скисає молоко, смажиться м'ясо, розквітає вишня, дозріває колос, опадає листя. І так постійно...

Отже, ми живемо у світі різноманітних явищ.

Перегляд відео «Цікавинки природи»

<https://www.youtube.com/watch?v=mqKRP5iB5WA&t=8s>

Ці зміни ми вивчали раніше у курсі природознавства. Для того щоб назвати ці зміни вам потрібно дати відповіді на питання і відкрити правильно літери, використовуючи ключ на дошці

- Я 1. Наука про речовини та їх перетворення...
(ХІМІЯ) остання
- В 2. Кожна речовина має свої...
(ВЛАСТИВОСТІ) перша
- И 3. Речовини, які не містять домішок інших речовини, мають назву...
(ЧИСТІ) друга
- Щ 4. Рідкі опади у вигляді крапель води...
(ДОЩ) остання
- А 5. Частинки, які входять до складу води мають назву...
(АТОМИ) перша

III. Актуалізація опорних знань учнів.

Слово вчителя: З більшістю явищ ви вже знайомі з курсу природознавства. Давайте пригадаємо як їх класифікують, виконавши завдання.

1. До яких явищ можна віднести такі події:

- вибори президента;
- події, що відбуваються на Сході
- введення безвізового режиму
- олімпійські ігри
- Євробачення

(ПОЛІТИЧНІ, СУСПІЛЬНІ) - відкривається перша пелюстка

Яка наука їх вивчає? (історія)

2. Погляньте на екран, які явища зображено на екрані?

- проростає насінина
- розпускається квітка
- пташка висиджує пташенят

(БІОЛОГІЧНІ) - відкривається друга пелюстка

Яка наука їх вивчає? (біологія)

3. Які явища зображені на дереві знань? Відгадайте загадки. Про які явища розповідається?

Навпіл небо розтинає,
У цей час іде гроза.
Усіх гуркотом лякає,
Жалить землю, як оса. (Блискавка)

Дощ пройшов і міст з'явився,
Сім у нього кольорів.
Хто на нього подивився,
Диву-дивному зрадів! (Веселка)

Може вмить пофарбувати
Білу спину в золотий.
Вміє воду зігрівати,
Має промінь чарівний. (Сонце)

Крапельки водички зранку
На травичці, по землі...
Грають в барвах на світанку
Непосидливі малі. (Роса)
(ФІЗИЧНІ) - відкривається третя пелюстка
Яка наука їх вивчає? (фізика)

4. А які явища ви спостерігаєте?

- коли смажите вранці омлет
- запалюєте газ, щоб розігріти чайник
(ХІМІЧНІ) - відкривається четверта пелюстка
Яка наука їх вивчає? (хімія)

Більшість явищ, відбуваються в природі, тому їх можна назвати
(ПРИРОДНІ) - відкривається п'ята пелюстка.

Біологія та фізика вивчають явища, які відбуваються відповідно з тілами живої та неживої природи.

Слово вчителя: А на уроках хімії вивчають явища, які відбуваються з речовинами.
Які ж явища ми будемо вивчати сьогодні?

Щоб визначити тему уроку вам необхідно гарно попрацювати
Подібно до того як бджоли заповнюють соти медом, вам необхідно заповнити їх
знаннями, і тільки тоді соти відкриються і ви зможете дізнатися тему нашого уроку.

- Ф Склад речовини відображає її
(ФОРМУЛА)
- І Кількість атомів у складі речовини показує, число, що має назву
(ІНДЕКС)
- З Хімічний елемент Аурум утворює просту речовину, що має назву
(ЗОЛОТО)
- И У періодичній системі під номером 30 знаходиться
(ЦИНК)
- Ч Максимальна валентність Карбону
(ЧОТИРИ)
- Н У другому періоді п'ятої групи знаходиться
(НІТРОГЕН)
- І Відносну атомну масу приблизно 115 має
(ІНДІЙ)
- Х Сімнадцять протонів у ядрі має
(ХЛОР)
- І Сімдесят сім електронів має
(ПРИДІЙ)
- М Частинка, яка складається з 2 або більше атомів
(МОЛЕКУЛА)
- І На один електрон більше ніж у Стронцію має
(ІТРІЙ)
- Ч Номер групи та періоду у якому знаходиться Титан
(ЧОТИРИ)
- Н Незаряджені частинки, що знаходяться у ядрі
(НЕЙТРОНИ)
- І Хімічний елемент Йод позначають символом (I)

(Вчитель оголошує тему та мету уроку)

Слово вчителя. «Замерзання води і утворення криги на річці; розкладання води на водень і кисень під дією електричного струму?» - як визначити, яке з них фізичне, а яке хімічне явище?

- За якими ознаками можна їх розділити?

На ці питання ми повинні знайти відповідь під час вивчення нового матеріалу.

IV. Вивчення нового матеріалу

Слово вчителя: Ми з'ясували, що явища – це зміни, що відбуваються в природі. З речовинами, які вивчає хімія можуть відбуватися, як хімічні так і фізичні явища. Перш за все з'ясуємо, що спільного і чим відрізняються між собою фізичні та хімічні явища. Для цього розглянемо приклади.

1. Яку хімічну формулу має молекула води? (H_2O)
2. В яких агрегатних станах може перебувати вода? (рідкому, твердому, газоподібному)
3. Які зміни відбуваються з водою в природі протягом року (взимку, навесні, у спекотне літо)? (замерзає, плавиться, випаровується)
4. Як саме змінюється агрегатний стан води в природі? (Взимку – твердий – сніг, лід; навесні – рідкий; влітку – рідкий, газоподібний)
5. Від чого залежить агрегатний стан води в природі? (Від температури)
6. Як саме температура впливає на зміну агрегатного стану води в природі? (При зниженні – переходить у твердий стан, при підвищенні – в рідкий, при досить високій температурі випаровується)
7. Чи відбуваються зміни в молекулі самої води? Чи перетворюється вода на іншу речовину? (Ні, молекули не змінюються)
8. То це явище є фізичним, чи хімічним? (Фізичним).

Отже, якщо речовина змінила свою форму, агрегатний стан, але при цьому молекули речовини не змінилися, то ми говоримо про фізичне явище.

Демонстрація 1. «Зміна форми та розмірів»

Візьмемо шматок мідного дроту і виготовимо спіраль.

- Які відбулися зміни з речовиною? (Вона змінила свою форму).
- Яке це явище? (Фізичне)
- Чому? (Змінилася форма, але не змінилася речовина)

Пригадаємо правила техніки безпеки при роботі з спиртівкою чи сухим пальним та хімічними речовинами.

Вікторина «Правила техніки безпеки»

- Яких правил техніки безпеки потрібно дотримуватись при виконанні дослідів?
- В якій кількості необхідно брати речовини для дослідів?
- Як правильно тримати пляшечку з реактивом, наливаючи його у пробірку?
- Як правильно тримати пробірку при проведенні дослідів?
- Як правильно визначати запах речовин?
- Яких правил слід дотримуватися при нагріванні?

- Яких правил слід дотримуватися при роботі з кислотами та лугами? Що робити, якщо вони потраплять на шкіру чи одяг?
- Яких правил слід дотримуватися по завершенню роботи з реактивами?

Демонстрація 2. «Зміна кольору»

Прожарюємо дріт у полум'ї спиртівки.

- Що спостерігаємо? (Дріт почорнів).

Так, дійсно, мідь прореагувала з киснем і утворилася нова речовина купрум (II) оксид.

- Яке це явище? (Хімічне).
- Чому? (Змінилася речовина, з неї утворилася нова).

Вчитель: Отже, зробимо висновки:

- Чим відрізняється фізичне явище від хімічного? (Фізичне явище не супроводжується зміною речовин, речовина змінює свою форму чи агрегатний стан. При хімічних явищах речовина перетворюється на іншу).

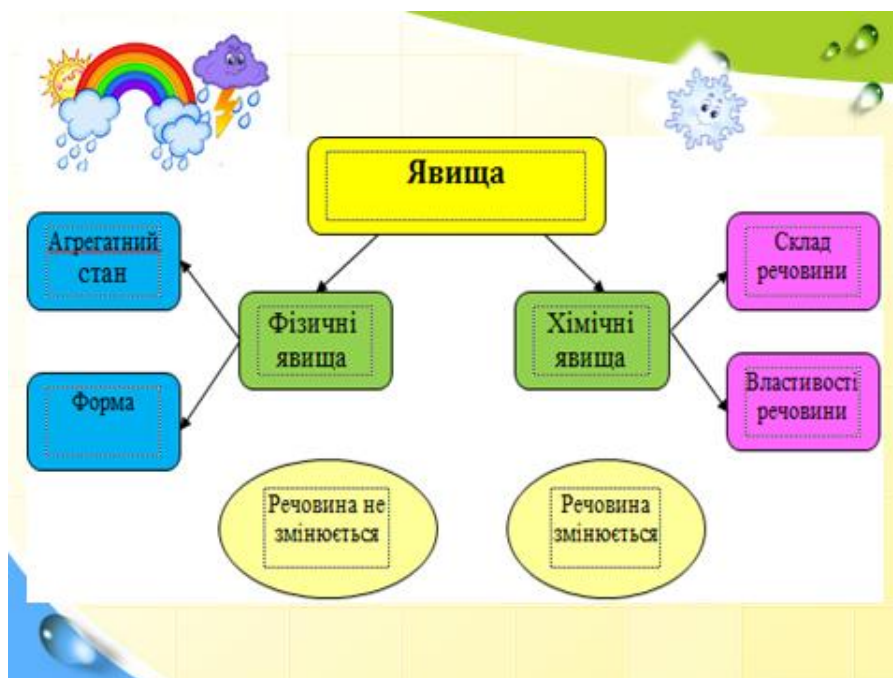
Вчитель: Сформулюємо визначення:

- **Фізичні - явища, під час яких речовини не перетворюються на інші, а лише змінюється їх агрегатний стан, форма та розміри тіл.**

- **Хімічні - явища, під час яких одні речовини перетворюються на інші, їх ще називають хімічними реакціями.**

(Учні складають опорну схему).

Оскільки ми не можемо спостерігати неозброєним оком зміни, що відбуваються з молекулами, має бути інший спосіб виявлення хімічних явищ. Існують ознаки, за якими можна визначити, відбувається фізичне чи хімічне явище.

(Під час проведення досліду учні складають опорну схему «Ознаки хімічних явищ (реакцій)»)

- Які зміни відбулися з мідним дротом після нагрівання? (змінив колір)

Отже, однією з ознак хімічної реакції є зміна кольору.

- Чи тільки тверді речовини змінюють колір? З'ясуємо провівши дослід.

Демонстрація 3. «Зміна кольору»

До розчину їдкої натру додаємо 2-3 краплини фенолфталеїну.

- Що спостерігаємо? (Розчин забарвлюється в малиновий колір).

По краплинах додаємо розчин сульфатної кислоти.

- Що спостерігаємо? (Розчин знебарвився)

- Чи відбулася хімічна реакція? (Так)

- Чому ви так вважаєте? (Змінився колір)

- Отже, яка ознака хімічної реакції? (Зміна забарвлення)

(Учні складають опорну схему)

Демонстрація 4. «Виділення газу»

Візьмемо натрій гідрокарбонат й додамо трохи розчину оцтової кислоти.

- Що спостерігаємо? (Бурне кипіння)

В результаті реакції виділяється газ. Це і є ознакою цієї реакції.

Вчитель: Теж саме можна спостерігати вдома, коли готується тісто для печива і соду гасять оцтом. Цей процес супроводжується шипінням за рахунок утворення вуглекислого газу.

(Учні складають опорну схему)

Демонстрація 5. «Випадання осаду»

До розчину купрум (II) сульфату додаємо по краплині розчин натрій гідроксиду.

- Що спостерігаємо? (Випадання осаду).

- Яка ознака цієї реакції? (Випадання осаду).

(Учні складають опорну схему)

Демонстрація 6. «Поява запаху»

23 *До розчину амоній хлориду добавляємо кальцій гідроксид і розтираємо у порцеляновій ступці.*

- Що відчуваєте? (Поява неприємного запаху. Це дійсно амоніак)
 - Яка ознака цієї реакції? (Поява запаху)
- (Учні складають опорну схему)

Демонстрація 7. «Виділення теплоти і світла»

Вносимо у полум'я стрічку магнію (або бенгальський вогник).

- Що спостерігаємо? (Виділення світла)
 - А якщо піднести руку до полум'я, то що відчуваємо? (Тепло)
 - Яка ознака цієї реакції? (Виділення тепла і світла)
- (Учні складають опорну схему)

Вчитель: Ми простежили за перебігом кількох хімічних реакцій. Які умови ми створювали для того, щоб вони відбулися?

(З'єднували речовини, перемішували, нагрівали, підпалювали)

Отже, для того, щоб відбулася хімічна реакція потрібно:

- Наявність речовини;
- Тісний контакт між ними;
- Підтримання певного температурного режиму.

Повідомлення учнів про хімічні явища в побуті та в природі**V. Закріплення вивченого матеріалу.**Завдання 1. Інтерактивна вправа «Визнач явище»

Розгляньте явища зображені на слайдах визначте, які з них є хімічні, а які фізичні. Відповідь поясніть.

1. Утворення інею (фізичне)
2. Пожовтіння листя (хімічне)

3. Пати́на(зелений наліт) на мідних предметах (хімічне)
4. Горіння дров (хімічне)
5. Виготовлення ялинкових іграшок зі скла (фізичне)
6. Горіння бенгальського вогника (хімічне)
7. Утворення хмар (фізичне)

Завдання 2. Відгадай загадки

Взимку стало холодати
І ставок вже не пізнати
Там де була рідина,
Лиш дзеркальна площина.
Що за диво кристалічне?
Це фізичне чи хімічне?
(фізичне)

На дворі живе корова.
Молоко п'єм для здоров'я,
А побуде в теплій хаті –
Будем сир й сметану мати.
Що за наслідок логічний?
Він фізичний чи хімічний?
(хімічний)

На вогні пластинка мідна
Почорніла, вірогідно.
Що за явище незвичне?
Це фізичне чи хімічне?
(хімічне)

Осінь стала вми́ть до діла –
Листя геть все пожовтіло.
Що за результат класичний?
Він хімічний чи фізичний?
(хімічний)

Завдання 3. Робота в парах

Визначити, до якої групи належать запропоновані явища та пояснити чому.

І ряд «Явища, які ми спостерігаємо вдома»

1. Іде тепло від батареї опалення.
2. На кухні закипів чайник.
3. Мама «гасить» соду оцтом, готуючи тісто на пироги.
4. Скисає молоко, не випите кішкою.
5. Масло, яке довго лежало пожовкло та згіркло.

II ряд «Явища, які ми спостерігаємо у побуті та промисловості»

1. На цвяхах у гаражі з'являється іржа.
2. Срібна ложка, яка довго лежала, почорніла.
3. Виплавлення хімічного посуду зі скла.
4. Притягування заліза до магніту.
5. Фільтрування суміші води та піску.

III Ряд «Явища, які ми спостерігаємо у природі»

1. Вранці на траві з'являється роса.
2. За зиму опале листя згниває.
3. Пожовкло листя на деревах.
4. На даху з'явилися льодяні бурульки.
5. Від удару блискавки згоріло дерево.

Завдання 4. Гра «Вірю, не вірю»

- 1) Будь-які зміни навколо нас, називають явищами. (ТАК)
- 2) Явища, під час перебігу, яких одні речовини перетворюються на інші називають хімічними. (ТАК)
- 3) Під час фізичних явищ змінюється тільки агрегатний стан. (НІ)
- 4) Спостерігати можна тільки хімічні явища. (НІ)
- 5) Хімічні явища називають хімічними реакціями. (ТАК)
- 6) Під час хімічних реакції змінюється склад речовини, утворюються речовини з новими властивостями. (ТАК)
- 7) Під час фізичних явищ речовини не руйнуються і їх склад постійний. (ТАК)
- 8) Ознаками хімічної реакції є: зміна забарвлення, поява або зникнення осаду, виділення газу, поява або зникнення запаху, виділення тепла та світла. (ТАК)
- 9) Плавлення, замерзання, випаровування, окиснення та горіння - фізичні явища. (НІ)
- 10) Поширення запаху парфумів по кімнаті це фізичне явище. (ТАК)

Завдання 5. Інтерактивна вправа «Знайди пару»

Інтерактивна вправа «Знайди пару»

Явище	Ознака
1. Горіння свічки.	А. Зміна забарвлення.
2. Почорніння срібних предметів.	Б. Поява осаду.
3. Взаємодія соди й оцту	В. Виділення газу.
4. Протухання яєць.	Г. Виділення тепла і світла.
5. Скисання молока.	Д. Зміна запаху.

Завдання 6. Інтерактивна вправа «Дерево знань»

1. Що таке явища?
2. Які явища вивчають у хімії?
3. Які явища називають фізичними?
4. Які явища називають хімічними?
5. Що може змінюватися під час фізичних явищ?
6. Назвіть ознаки хімічних реакцій.
7. Наведіть приклади хімічних явищ в природі.
8. Наведіть приклади хімічних явищ у побуті.

VI. Підсумок уроку.

Рефлексія

- Чи сподобався вам урок?
- Що нового і цікавого ви дізналися на уроці?
- Що ви навчилися?
- Чи досягли ви успіху?

VII. Домашнє завдання.

Опрацювати параграф: §19

Виконати завдання: № 7 - 9 ст. 95

Виконати навчальний проект на одну з тем ст. 96

(Оцінювання учнів (учні отримують кольорові смайлики)).

«Леся Українка. «Як дитиною бувало». «Мрії». Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство, розвинена уява».

Конспект уроку з української літератури в 6 класі

Рейтаровська Галина Василівна,

*вчитель української мови та літератури комунального закладу
"Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №13 Вінницької міської ради"*

Тема. Леся Українка. «Як дитиною бувало». «Мрії». Образ мужньої, сильної духом дівчинки, її життєрадісний погляд на світ, вільнолюбство, розвинена уява.

Мета: поглибити знання учнів про життєвий і творчий шлях Лесі Українки; розкрити образ ліричної героїні поезій; розвивати логічне й образне мислення, уміння характеризувати образ ліричного героя, виразно читати поетичний твір; виховувати почуття любові до батьків, родини, формувати стоїчні риси характеру: мужність, цілеспрямованість, наполегливість.

Обладнання: підручники, портрет Лесі Українки, мультимедійна презентація, аудіозаписи поезій «Як дитиною бувало», «Мрії», виставка творів Лесі Українки, відеозапис фізкультхвилинки «Україно, ми твоя надія».

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Хід уроку

І. Організаційний момент. Емоційне налаштування на урок.

1. Вступне слово вчителя *Слайд № 1 (Тема уроку)*
2. *Слайд № 2 (Мета уроку)*
3. *Слайд № 3 (Портрет Лесі Українки)*

Подивіться на портрет поетеси. Такою її знали близькі і знайомі, такою вона ввійшла у пам'ять прийдешніх поколінь. Вдумливі проникливі очі, ані посмішки, ані грайливого образу обличчя. У звичайному житті вона – слабосила дівчина. У літературі – титан духу, «дочка Прометея». Хто ж вона, Лариса Петрівна Косач-Квітка, znana у всьому світі як Леся Українка? Чому всіх і досі хвилює її творчість, яка залишається актуальною і в наші дні? Де черпала сили ця хвороблива, слабка фізично і незламна духом жінка? Яким було її життя? Дізнаємося під час знайомства.

Слайд №4 (Я – Українка)

Я – Українка.
*Сміло чи зухвало
себе святим
іменням нарекла,
аби його навік
не поховала
покори та*

безпам'ятства імла. (Василь Гей)

1

II. Актуалізація опорних знань учнів

Виступи «Біографів» (повідомлення учнів)

План

1. Де і коли народилася Леся Українка?

Слайд № 5 (м. Новоград-Волинський)

Слайд № 6 (Будинок, у якому народилася Леся Українка)

Родина

Слайд №7 (Батьки)

2.Мати

3.Батько

Слайд № 8 (Брати і сестри)

4.Брати і сестри

Михайло, Лариса, Ольга

Микола, Оксана, Ісидора.

4. Захоплення

Слайд № 9 (Захоплення Лесі - музика, малювання)

Слайд № 10 (Захоплення Лесі - вишивка)

Слайд № 11 (Захоплення Лесі – книги, які читала Леся)

Слайд № 12 (Захоплення Лесі – квіти)

- фото маленької Лесі
- фортепіано
- малювала
- вишивала
- книги
- співала
- танцювала
- любила квіти і доглядала їх

III. Вивчення нового матеріалу

Слово вчителя.

Усі ми родом з дитинства. Ви, діти, ще знаходитися в цьому чарівному світі. Ми ж, дорослі, живемо тільки спогадами про нього і мріємо хоча б на кілька хвилин опинитися в тому золотому часі – без турбот, проблем та клопотів.

Чи ж було безтурботним дитинство Лесі Українки?

Що згадує і чим переймається поетеса в дорослому віці?

Про це вона розповідає в поезії «Як дитиною бувало».

Аналіз поезії «Як дитиною бувало»

1. Аудіозапис поезії «Як дитиною бувало» (2.02.1897) *Слайд № 13*

2.Бесіда за змістом

- – Спробуймо з'ясувати, про кого йде мова у першій частині твору?
(Лірична героїня – дитина. Маленька дівчинка)
- – Через що вона страждає?
(Через фізичний біль)
- – Зачитайте рядки з поезії, в яких Леся Українка говорить про реакцію головної героїні на фізичний біль?
(Як дитиною, бувало,
Упаду, собі на лихо,
То хоч в серце біль доходив,
Я собі вставала тихо)
- – Чому на запитання: «Що болить?» героїня не зізнавалася у власних стражданнях?
• – Які рядки свідчать про її горду вдачу?
(«Що болить?» - мене питали,
Але я не признавалась –
Я була малою горда,-
Щоб не плакати, я сміялась)

- – А ви можете терпіти тоді, коли це неможливо?
- – Про кого розповідає Леся Українка у другій частині свого твору?
(Лірична героїня – доросла людина)
- – Про який «злий жарт» і про яку «драму» йде мова?

3. Розповідь про хворобу поетеси (повідомлення учнів)

- (Доросла жінка розуміє, що її хвороба є невиліковною. Та життя триває, і зі своєю хворобою вона повинна навчитися, як жити далі)
- – Як тепер про себе, свою вдачу говорить лірична героїня?
(«... забувши давню гордість, Плачу я, щоб не сміятись»)
- Чому так говорить лірична героїня?
(Життя дорослої людини, її проблеми відрізняються від дитячих. Тому треба вміти стримувати емоції, застерігати себе від необережного слова. Лірична героїня, стримуючи гордість, плаче, щоб не сміятися над людськими вадами).
- Слово вчителя: Не виставляти напоказ свої почуття – велике мистецтво. Отже, через багато років лірична героїня залишається такою як у дитинстві: мужньою, сильною духом, стриманою у виявленні почуттів та емоцій.

4.Тепер спробуйте визначити тему поезії.

Тема: розповідь поетеси про боротьбу зі власною хворобою, що спіткала її у дитинстві.

Ідея: уславлення сили волі, заклик долати труднощі.

Основна думка: сильна духом людина здатна долати труднощі.

Художні засоби.

Епітети: жартом злим; гостра, зловна епіграма, безпощадній зброї; давню гордість.

Метафори: «упаду собі на лихо», «зброї сміху... піддаватись».

Словникова робота

Пояснити, що означають слова «драма», «Епіграма» за допомогою тлумачного словника.

5. "Розсипанка"- стоїцизм **Слайд № 14**

Духу, багатство, міцність, найбільше, людини

Найбільше багатство людини — міцність духу (Гете)

- Про яку рису характеру йде мова в цьому вислові?

- Чи знаєте ви людей, які характеризуються великою мужністю?

6. Повідомлення учня **Слайд № 15**

Колись у далекому минулому грецький мудрець-філософ **Зенон** проводив свої заняття в Афінах. Він говорив, що людина має надавати перевагу розумові, а не почуттям серця, повинна мужньо і стійко переносити життєві труднощі, негаразди. Так виник філософський напрям — *стоїцизм*, а його прибічники стали називатися *стоїками*.

Тепер про людину, яка виявляє стійкість і мужність, незламність волі під час життєвих випробувань, говорять, що вона має *стоїчні* риси характеру.

Словничок: запис у зошитах **Слайд № 16**

Стоїцизм — риса характеру, що характеризується стійкістю, мужністю, вмінням долати труднощі за допомогою розуму.

Саме таким стоїчним характером і володіла видатна українська поетеса Леся Українка. Справжнє її прізвище — Лариса Петрівна Косач

7. Повідомлення про псевдонім Лариси Петрівни Косач.

«Фізкультхвилинка» «Україно, ми твоя надія» **Слайд № 17**

Аналіз вірша «Мрії»

А зараз розглянемо вірш «Мрії», що входять до поетичної збірки «Думи і мрії».

Бесіда за змістом вірша «Мрії...».

1. Прослуховування аудіозапису вірша «Мрії» **Слайд № 18**

Діти, слухаючи поезію, заплющіть очі і спробуйте «побачити» і уявити картини, змальовані поетесою.

2. Словникова робота

Що означає слово «Мрія» **Слайд № 19**

Здається, що слово існувало в мові з давніх – давен. Слово “мрія” виникло у “пошевченківську епоху” Придумав його відомий український письменник Михайло Старицький.

Мрія – це те, що створене уявою, фантазією, думка про щось бажане і приємне. А які асоціації виникають у вас, коли ви чуєте це слово?

2. Усне малювання поетичного твору.

Намалюйте словами, що ви уявляєте, слухаючи поезію?

– **Як Леся характеризує дитячі роки?**

– Як про це сказано у вірші ?

У дитячі любі роки,

Коли так душа бажала

Надзвичайного, дивного,

Я любила вік лицарства.

4. Повідомлення учнів про лицарів

Лицар – 1) (пряме значення) – середньовічний західноєвропейський феодал на військовій службі

2) (переносне значення) - самовідданий захисник когось або чого-небудь, вихований, витончено чемний чоловік.

1. Учитель.

Людина живе і мріє. З кожним роком життя наші мрії змінюються. Зараз ви мрієте про те, як виростете, станете дорослими, закінчите школу.

Батьки ваші мріють про хороше майбутнє для своїх дітей. Людина мріє – значить живе.

Спогади про Лесю засвідчують, що в дитинстві вона була мрійливою дівчинкою. Справді, адже в Колодяжному бігала в місячну ніч одна-однісінька в ліс, щоб побачити Мавку. А бавлячись серед руїн Луцького замку, уявляла себе мужньою Жанною Д'Арк, а своїх товаришів – відважними лицарями.

Другу поетичну збірку Леся Українка назвала «Думи і мрії».

Які мрії були у Лесі Українки? Чи відрізнялися вони чимось від мрій сучасних людей? Про це ми знаємо з поезії Лесі Українки, яка так і називається - «Мрії».

4. Бесіда за змістом поезії

- **Як ви думаєте, хто в даному випадку сильніший – переможець чи переможений? Поясніть.**

- **Як ви думаєте, чому ліричній героїні вірша «Мрії...» ближче до серця переможений, а не переможець?**

(Лірична героїня цінує більше не фізичну силу, а особисту гідність).

- **У яких рядках ідеться про це?**

Погляд мій спускався нижче,

На того, хто розпростертий,
До землі прибитий списом,
Говорив: «Убий, не здамся!»

Тільки серце чарувала
Бранки смілива відповідь:
«Ти мене убити можеш,
Але жити не примусиш!»

- Пояснить, як вирозумієте слово «сперечник».

(противник, суперник)

- Ким, на вашу думку, страшніше бути – жертвою чи катом?

– Чому вірш називається «Мрії...»?

У часи Лесі лицарів уже не було, але вона їх уявляла, вимріяла

- Через що бранка не сприйняла пишного лицаря? Яку відповідь вона надала йому?

- 5.Доберіть якомога більше епітетів до слів: Робота у парах

Слайд №23

Переможець: (злий, жорстокий, безпощадний, самовпевнений, бездушний, гордий).

Переможений: (незламний, безстрашний, мужній, нескорений, гордий).

- Чи однаковим змістом наповнений епітет гордий у першому і другому випадках?

___ - Про що мріє дитина в дитинстві?

6.«Асоціативне гроно» Слайд №24

дивне

принци, королівни

Мрії казка (неповторність дитинства)
завжди перемагати

Виписати художні засоби Слайд № 25

Підсумки уроку:

Життя Лесі Українки було піснею – піснею мужності й любові, натхненною думкою про Україну

Слайд № 26 (пісня «Квітуха Україна» у виконанні учнів класу)

Домашнє завдання:

- вивчити напам'ять вірш «Як дитиною бувало»;
- написати листа Лесі Українці.

Слайд №26 («Дякую за увагу»)

«Українські вишиванки – наче райдуги світанки»*сценарій виховного заходу для учнів 5-7 класів***Биць М.М.,***вчитель історії комунального закладу «Навчально-виховний комплекс:
загальноосвітня школа І-ІІ ступенів-ліцей №7 Вінницької міської ради»*

Мета: розповісти учням про один із видів декоративно-прикладного мистецтва – вишивання, пробуджувати інтерес до заняття цим видом мистецтва. Продовжувати знайомити з обрядами та традиціями. Познайомити з національними символами та оберегами (символіка кольорів, елементів, візерунків). Коригувати образну уяву, фантазію, розвивати художньо-естетичні смаки. Виховувати почуття прекрасного.

Обладнання: виставка вишиванок, українські рушники, ілюстрації з традиційними візерунками вишиванок.

Хід виховного заходу:

Вступне слово вчителя: Радий вітати вас, дорогі діти – продовжувачі традицій нашого народу! Нашу зустріч я хочу розпочати словами незабутнього Василя Симоненка.

*Вигантуй на небо райдугу-доріжку,**Простели до сонця вишивку-маніжку,**Щоб по тій доріжці з лебедями-снами**Плавати до щастя білими човнами.*

Народне мистецтво завжди було і є предметом спілкування людей, джерелом пізнання історії, культури, звідти ідуть витоки творчості. Традиційні пісня і танок, легенда і казка, малюнок і художнє ремесло стали основою сучасного народного мистецтва, пов'язаного з виготовленням речей практично необхідних, зручних у користуванні й ошатних за формою та оздобленням.

Із далекого минулого прийшло до нас і рукоділля – рук діло – шиття, плетіння, в'язання, вишивання, різьблення, ткацтво. І виникло воно з любові до рідної землі, батьківської оселі, зі спілкування з навколишнім світом та потреби не стільки бачити красу, а й творити її власними руками.

Учениця: Вічна пісня барв і кольорів,

Неповторна музика натхнення!

Шепіт трав і шелест яворів,

І дзвінки турботи сьогодення.

Хрестиком покладено в рядки,

Поспліталось, блиснуло веселкою

Ніжність материнської руки

Пісні ще весільної, веселої.

Дух народу в колір заплете,

Проросте і піснею, і цвітом.

А над світом, гляньте, а над світом

Українська вишивка цвіте!

Вчитель. Важко уявити український національний побут без вишивки. Вишивка - один з масових і найбільш улюблених видів народного мистецтва. Коли подивишся, на перший погляд воно таке просте ремесло, але насправді досить складне, цікаве, таємниче. Воно ввібрало в себе багато казок, легенд, цікавих історичних подій, людських доль. Вишивати по-справжньому, талановито досить непросто.

Вишивкою прикрашали вбрання, рушники, серветки під ікони, скатерті, постільну білизну і навіть взуття. Вона є складовою частиною народного костюма, активно використовується в сучасному одязі.

Українську хату прибирали саме вишитими рушниками, завісками, картинами, простирадлами, прикроватниками, скатерками і т. ін.

Учень. Вишиванка - символ Батьківщини,

Дзеркало народної душі,

В колисанці купані хвилини,

Світло і тривоги у вірші.

Учениця. Вишиванка - дитинча кирпате,

Що квітки звиває в перепліт,

*Материнські ласки, усміх тата,
Прадідів пророчий заповіт.*

Учень. *Вишиванка - біль на п`ядесталі,
Слава, воля, єдність, віра - ми.
Журавлем курличе, кличе далі,
Стелить вирій взорами-крильми.*

Вчитель. Цей вид мистецтва виник давно — корені його сягають у глибину віків. За часів Київської Русі мистецтво художньої вишивки дуже високо цінувалося. Сестра Володимира Мономаха Анна-Янка організувала в Києві при Андріївському монастирі школу, де дівчата вчилися вишивати золотом і сріблом.

Народ творив, знаходив і стверджував власний, оригінальний стиль. Невідомі умільці копіткою працею виробили різноманітні усталені техніки вишивання, які дійшли аж до нас. Раніше більшість речей домашнього вжитку здебільшого виготовлялася господарем та його сім'єю.

Учениця. *Візьму голку, клубок шовку,*

*Полотно біленьке,
Та й подамся у садочок,
Де сонце ясненьке.
У садочку подумаю,
Котру квітку рвати,
Щоб із неї добрий узор
Для вишивки взяти.
Красну рожу і гвоздиків
У букет нарвала,
І роботу любимую
Свою розпочала.*

Вчитель. Вишиванням споконвіку займалися жінки.

Психологи радять жінкам, дівчатам займатися вишиванням, вважаючи, що це благотворно впливає на їх характер, виховуючи такі риси, як терпіння, вправність, майстерність, художній смак. Але ще в більшій мірі цей вид рукоділля відтворює душу і характер жінки, бо у вишивку вона вкладає свої почуття та мрії, щоб принести радість собі та людям.

Учениця. *Звечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Вишивала дівчина, вишивала,
Чорну і червону нитку слала.
Що та чорна ниточка — розставання,
А червона ниточка — то кохання.
Що та чорна ниточка часто рвалась,
А червона ниточка легко слалась.
Вийду я в неділеньку на гулянку,
Подарую милому вишиванку.*

Вчитель. Вишивка – це не тільки майстерне творіння золотих рук народних умільців, а й скарбниця вірувань, духовних устремлінь, інтелекту народу. Багатство і різноманітність геометричних елементів в українській вишивці (ромби, кола, хрести, хвилясті лінії води, горизонтальні знаки землі), зображення тварин, птахів, рослин (дерево життя — верба, дуб, явір та ін.; листя, плоди, квіти; коні, голуби, журавлі, ластівки тощо), людей із ромбоподібними тулубами, хрестоподібними головами. В Україні налічувалось близько 100 видів і технічних прийомів вишивання (гладь, хрестик, низь, мереження, бігунець, плетіння тощо).

Сила вишиванок - в їх візерунках. Їх можна читати, як читають книги, адже кожен елемент візерунка щось символізує. Узори вишивок, як правило, були не тільки простими прикрасами, але й оберегами, які захищають («відгороджують») від злих духів, хвороб, різних напастей тощо.

Тож погортаємо скарби-символи українських візерунків.

Волошка

Окраса хлібної ниви – волошка. Чарівна, синя, як небо, квіточка ця – вказує на постійний зв'язок з небом. І так вони цвітуть серед неспокійного моря колосків, провіщаючи людям багатство небес. А чистий синій колір спонукав обрати його за символ сталості й вірності.

І так на вишиванках, серед маків, житніх колосків, ромашок, дзвоників гордо синіють чарівні волошки, символізуючи спокій, вірність, стабільність.

Лілеї

Цю чарівну квітку завжди любила молодь. З давнини білу квітку лілеї вважали символом чистоти й цнотливості, любові, краси, чарівності.

Таємниче значення квітки вміщено в її російській назві «одолень». За твердженням одного із слов'янських дослідників, вона походить від слова «одолевать» - а саме: перемогати нечисту силу й недугу. Давні слов'яни вважали її важливим оберегом під час подорожей. Отже, вишиті квіти лілеї – уособлення цнотливості, любові, оберіг від усього лихого.

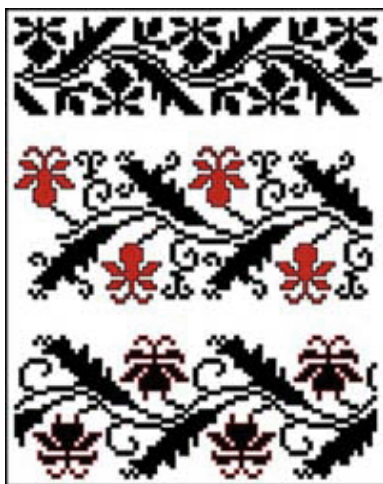
Фіалка триколіна (братки)

Це скромна проста квітка, яка росте на полях, іноді й поблизу людських осель, на городі. Квітка символізує прагнення до знання, допитливість.

Існує легенда, що фіалка – це лице однієї жінки, перетвореної на квітку, через те, що любила зазірати, куди було заборонено.

Чорнобривці

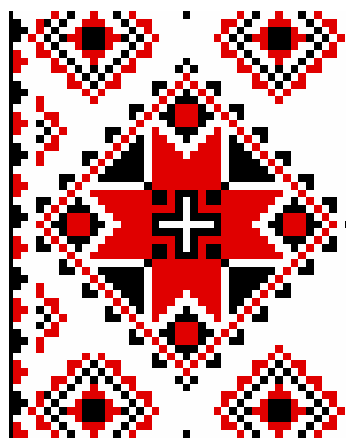

Дуже тісно пов'язані поетичні образи народної пісні та вишивки. Бо те, що любе й миле народові, завжди знайде своє втілення в мистецтві. Ну хто не знає, що в кожному українському обійсті мають рости чорнобривці. Милують вони наше око, лікують наше тіло, а тому й просяться на біле поле рушника чи сорочки.

Хміль

Символіка узору «хміль» дуже близька до символіки води й винограду. Означає вона розквіт, любов, розвиток. В основному це весільна символіка. У народній пісні співається, що «витися» для хлопця означає бути готовим до одруження, а для дівчини заміж іти.

Троянда

Троянда – цариця квітів. Її любили, перед нею схилялися, її оспівували з давніх давен. Тож не дивно, що троянди пишно рясніли на сорочках і рушниках вишитих в багатьох областях України. Узори з трояндами укладалися як рослинні орнаменти, що означало безперервний сонячний рух із вічним оновленням, адже квітка це нащадок Сонця.

А там де троянди – геометричний узор, це вже не просто квіти, це квіти зорі, що уособлюють уявлення про всесвіт як систему, про непорушний закон космосу.

Маки

Маки в українських піснях часто – символ краси й молодості, а ще – символ сну.

З давніх-давен на Україні святити мак і обсівали людей і худобу, бо вірили, що мак має чарівну силу, яка захищає від усякого зла. А ще вірили, що поле після битви навесні вкривається маками. Ніжна трепетна квітка несе в собі незнищену пам'ять народу. Дівчата, в сім'ї яких був загиблий, з любов'ю і сумом вишивали узори маку на сорочках, а на голови клали віночки з семи маків, присягаючи цим зберегти й продовжити свій рід.

Виноград

Символіка винограду розкриває нам радість і красу створення сім'ї. Сад-виноград - це життєва нива, на який чоловік є сіячем, а жінка має обов'язок рости й плекати дерево їхнього роду. А також виноград є символом достатку та багатства. Мотив винограду бачимо на жіночих та чоловічих сорочках Київщини, Полтавщини. А на Чернігівщині виноград в'ється на родинних рушниках.

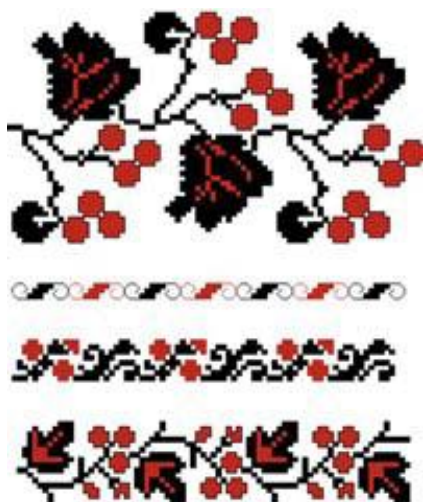

Дуб і калина

Дуб і калина - мотиви, що найчастіше зустрічаються на парубочих сорочках і поєднують у собі символи сили і краси, але сили незвичайної, краси невмирущої.

Дуб - святе дерево, що уособлювало Перуна, бога сонячної чоловічої енергії, розвитку життя. Про калину вже було сказано як про дерево роду. Отже, хлопці й молоді чоловіки мали при собі чудодійний оберіг життєдайної сили роду.

Калина

Калина - дерево нашого українського роду. Колись у давнину вона пов'язувалася з народженням Всесвіту, вогненної трійці: Сонця, Місяця і Зірки. Тому і назву свою має від давньої назви Сонця - "Коло". А оскільки ягоди калини червоні, то й стали вони символом крові та невмирущого роду. Ось через це весільні рушники, дівочі і навіть парубочі сорочки тяжкі тими могутніми гронами.

Міцний космотворний український ланцюжок: крапелька крові - жінка - народження - Україна - Відродження.

Зірки на подільських вишивках

Зірки, розкидані по рукаві і зібрані в геометричний орнамент, - це уявлення про структуру Всесвіту, що вже є не хаотичним і безладним, а порядкованим і гармонійним. І знову засіяним, щоб нести нові й нові паростки життя у далекі світи.

Символи Води і Сонця

Здавна вважалося, що Сонце і Вода є земними першопочатками, і вони є

основами життя. Сонце часто зображується восьмипелюстковою розеткою чи квіткою, а знак Води нагадує згорнутого вужа. Дві стихії, що утворили земне життя, а тому їх треба розуміти як вологу материнську і вогненну батьківську енергії.

З глибини минущини дійшли в орнаментах українських вишивок ці символи - Земля і Сонце, що в поєднанні з Водою складають життєдайну трійцю. Це знаки тих сил, без яких неможливе саме життя. Ромбічні знаки на плічку - це символ плодороддя Землі-

матері, щедро засіяної, зігрітої Сонцем, щоб буяло життя наше.

Символ Берегині

Берегиня. Ось вона, чарівна квітка-пані, що береже біле, червоне та чорне зерно, зерно духу, крові та землі-плоті, готової у цю мить розлетітися (вибухнути) у космосі для зародження нового життя. Її віття-руки обтяжене земним насінням розвитку, але тільки вона знає час того магічного помаху-засіву.

Її створив народ такою загадковою, багатолікою та могутньою незнаною квіткою, що тримає в собі материнську силу жінки. Вона сама Мати-природа, яка несе в світи і суть творення, і суть захисту, а через це - вічне оновлення та гармонію життя.

Берегиня - дорогий нам символ, поширений по всій Україні. Вона і життєтворча Мати-природа, і жінка-Мати, яка дарує світові сина, і Дерево життя, що сформувало із мороку-космосу чітку систему Всесвіту. І при всій своїй величності та могутності скромно прикоренилося у земному горнятку, аби ще раз нагадати, що кожне живе створіння - часточка неподільна і нерозривна загальної системи буття.

Символіка птахів

Крім квітів, зілля і дерев особливо багата на українських вишивках символіка птахів. В залежності від нагоди, з приводу якого був вишитий рушник, різні птахи виспівують відповідний зміст. Так соловейко і зозуля, вишиті найчастіше на дівочих рушниках, сидять на гілці калини і немов співають: “Соловейко щебече, собі пару кличе”, а про вишиту зозулю співають: “до осені дівці да гулять, гулять”.

На весільних рушниках дуже часто розсідають пави жар-птиці, які несуть в собі сонячну енергію, і тому символізують теплоту сімейного життя. Вишиті на рушниках соколи, голуби і півні, звернені один до одного голівками з ягідкою калини в дзьобику, зображені в основі дерева-знаку нової сім'ї – символізують шлюбну пару. Серед мотивів птахів є і вірна супутниця людської оселі ластівка, яка завжди приносить добру вістку.

Згідно з філософським розумінням минулого, сучасного і майбутнього птахи розташовані при корені дерева, середині стовбура та віття з обох сторін - то символи дерева – роду.

Учень. Узор вручну, широка планка,

легенький запах ковили,

моя сорочка вишиванка,

вся ніби сплетена з трави.

Дніпра потоки, степ, простори,

по лівій й правій стороні.

Червоно - чорні всі узори,

мережив ряд на полотні.

Традицій пласт, легенди роду,

духовний символ, оберіг,

калини куц, дівочу вроду,

на полотні все хтось зберіг.

Прості орнаменти, народні,

тягучі як пісні з степів.

Все актуально і сьогодні,

хоча й прийшли з далеких днів.

Заключне слово вчителя. Той, хто пам'ятає минуле, має чимало шансів не помилитися у майбутньому. Варто зберігати своє коріння та свої ремесла. Тому давайте вишивати, давайте носити вишиванки та інші оздоблені вишивкою речі, прикрашати свої оселі, адже це красиво, це природно, це наше рідне мистецтво, наші традиції.

Милуйтеся й радійте! Хай і у ваших оселях розквітне калина, оживуть птахи й квіти на полотнах! Ми з вами усі - українці, яких об'єднує у велику родину любов до рідної землі, до пісні, до вишивки.

Здорова родина-міцна Україна*Сценарій спортивного свята для учнів 1-2 класів***Левчик Наталія Юрївна,****учитель фізичної культури комунального закладу****"Гуманітарна гімназія №1 ім. М.І. Пирогова****Вінницької міської ради", спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист**

У святі беруть участь учні, класоводи, батьки, або представники родини. Від кожного класу заявляється 3 родини (тато, мама, дитина). Всі учасники змагань на чолі з класоводом – капітаном команди повинні бути у спортивній формі.

Лунає музика. Команди починають рух по спортивній залі та зупиняються для шиккування на смузі. Ведучий розпочинає свято:

Доброго дня всім присутнім. Рада всіх Вас бачити дорогі діти, батьки, друзі, вболівальники. Я вітаю Вас на цьому святі здоров'я, краси, бадьорості, дружби. Хай це свято подарує Вам усім радість рухів, гарний настрій, бажання „дружити” з фізкультурою усе життя. Пропоную розпочати свято. А діти мені допоможуть:

Ведуча:

Всім відомо – це чудово,

Коли кожний з нас здоровий.

Тільки треба знати,

Як здоровим стати (разом з дітьми).

Є один рецепт на світі,

Він відомий усім дітям:

Коли спорт полюбиш,

Сильним, дужим будеш (разом з дітьми)

Біжимо ми швидше вітру.

Хто нам відповість, чому?

Стрибнув Коля на 2м.

Хто нам відповість, чому?

Пливе Ганночка, мов рибка.

Хто нам відповість, чому?

Посміхаються всі дітки.

Хто нам відповість, чому?

Можемо ми гратись в ігри,

Шикуватися по смузі.

Просто всі ми з фізкультурою

Дуже – дуже давні друзі (всі разом)!

Дозвольте представити Вам суддів, які будуть судити наші змагання. Судді мають протоколи змагань, ручки та чернетки для підрахунків.

Розпочинаємо 1-й конкурс : Візитка класу.

Оцінюється назва команди, девіз, емблема та єдина спортивна форма. Всі конкурси оцінюються за 5-бальною системою. Команда, яка заробила 5-ть балів, займає 1-ше місце в конкурсі, 4-и бали – 2-е місце і так далі.

2-й конкурс: Виконання загально-розвивальних вправ з м'ячами з музичним супроводом. Комплекс вправ виконують всі учні класу на чолі з класоводом. Вправи заздалегідь підготовлені з учнями.

Показовий виступ з художньої гімнастики.

Слово надається журі. Підсумки 2-х конкурсів.

3-й конкурс: Посадка овочів.

Це завдання складається з двох етапів - перший етап: естафета-посадка овочів, другий етап: естафета – збір овочів. Для визначення переможців 3-го конкурсу результати обох естафет складаються разом. Найменша сума місць визначає переможця.

Учасники шикуються в колону по одному родинами (тато,мама,дитина), тримаючи в руках свій м'яч . М'ячики можуть бути різними за кольорами:

у тата – синій, у мами – червоний, у дитини – жовтий, та за розміром:

у тата – волейбольний, у мами – для великого тенісу, у дитини – для настільного тенісу.

За сигналом 1-й учасник біжить до ” грядки” – обруча і кладе свій м'яч після чого швидко повертається назад, передаючи естафету наступному учаснику. 1-ша естафета закінчена, коли останній учасник перетинає фінішну смугу. Якщо м'яч вискакує з обруча, команда отримує штрафне очко. Перемагає команда, яка заробила найменшу кількість штрафних очок, або зовсім їх не заробила.

У другій естафеті команди шикуються так, як у попередній. За сигналом 1-й учасник біжить до обруча - „грядки” та забирає свій м'яч. Повертаючись швидко назад, передає естафету наступному учаснику. Естафета закінчується, коли останній учасник перетинає фінішну смугу. Якщо учасник забрав не свій м'яч, команда отримує штрафне очко.

4-й конкурс: „Тато може все...”-жим гирі 24кг (організатори змагань можуть змінювати вагу гирі на свій розсуд).

Від кожної команди може брати участь один тато, або всі татусі (тоді результати складаються).

Гиря кладеться на визначену зону (гімнастичний мат, або гумовий килимок).

Вихідне положення: ноги нарізно, гиря біля плеча. Зараховується лише та спроба, коли рука в лікті випрямляється повністю.

5 – й конкурс: Загадки для дітей.

Кожній команді видаються прапорці свого кольору.

Ведучий загадує загадку. Прапорці можна піднімати лише тоді, коли ведучий повністю закінчив загадку. Всі команди (діти) шикуються на лінії з прапорцями в руках. Ведучий починає загадувати загадки. За правильну відповідь команда отримує один бал. Перемагає команда, яка дасть найбільшу кількість правильних відповідей.

1-ша загадка:

Він чомусь ось так надут.
Його по полю ведуть.
А як вдарять, ну хоч плач,
Не спіймати нам цей(м' яч).

2-га загадка:

Пташеня це не синиця,
Не орел і не баклан.
Ця маленька дуже пташка
Називається(волан).

3-тя загадка:

Руль, дзвіночок для сигналу,
Колеса чи два, чи три,
Рама, яка їх з'єднала,
Та й педалі є зручні.
Цеп чудовий, насос є .
Та це ж мій ...(велосипед).

4-та загадка:

Круглий, яскравий, звідки ти?
З сонячного півдня.
Аромат мій всім завжди
Покращує настрій.
Те, що я на світі є,
Справжнісіньке щастя!
Сенс життя мого: здоров'я,
Насолоду дарувати.
Здогадався ти нарешті,
Як мене, мій друже, звати?.....(апельсин).

5-та загадка:

Когось удариш –
Він злиться й плаче.

А цього стукнеш –
Від радості скаче (м'яч).

6-та загадка:
Ноги в них спритні та швидкі.
Це ж улюблені ... (кросівки).

7-ма загадка:
На уроках з ним можна грати,
Крутити його й катати.
Він ніби літера „О”.
Круг , а в середині-нічого...(обруч).

8-ма загадка:
На команди поділили
І дають завдання.
Вперше участь ми беремо
У таких ... (змаганнях).

6-й конкурс: Для мам-стрибки через скакалку за 10 секунд.
В конкурсі беруть участь всі мами з кожної команди. Стрибки виконуються тільки на двох ногах. Початок та закінчення за сигналом. Якщо відбулася помилка, треба продовжувати стрибати далі. Результати стрибків всіх мам складаються разом. Перемагає команда, яка має найбільшу суму.

7-й конкурс: „ Я не художник, а тільки...”
Навпроти кожної команди на стіні розташований аркуш паперу А1, поруч – маркер. За сигналом учасники по черзі підбігають до листа і малюють певну частину кози (голову, ніс, очі, тулуб, ноги, хвіст, роги, вуха, вим'я). Яку частину тварини малювати вирішує витягнутий біля свого листка жеребок. Перемагає в конкурсі команда, яка не тільки швидко, але і якісніше намалювала тварину.

Показовий виступ акробатів.
Судді підводять підсумки змагань. Загальний результат у змаганнях визначається сумою місць, зайятих в конкурсах.

Ведуча:
Що ж ти, літо, нам принесло?
М'ячик, човен та весло,
Молоко у глечику,
Рюкзачок на плечики,

Найцікавіші мандрівки
Та у блайзерах голівки.
Ти не тільки нам тепло
Ти нових друзів принесло,
Квіти і траву в росі.
Підростем за літо всі!

Дорогі друзі, шановні батьки, діти, вчителі, я Вам зичу гарного відпочинку, набратися нових сил, покращити здоров'я і зустрітися нам всім 1-го вересня. А зараз слово надається суддям наших змагань.

Судді повідомляють про результати змагань та присвоюють командам звання: „ Найспритніші”, „ Найактивніші”, „ Найсильніші”, „ Найдружніші”.

Призи-сюрпризи всім учням в класних кімнатах вручають батьківські комітети.

Розвиток інформаційно-цифрової компетентності на уроках англійської мови

Соловей Марина Миколаївна

*учитель англійської мови комунального закладу
«Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів-гімназія №30 ім. Тараса Шевченка Вінницької
міської ради», спеціаліст вищої категорії, учитель-
методист, заслужений учитель України*

За Новою навчальною програмою випускник основної школи – це патріот України, який знає її історію; носій української культури, який поважає культуру інших народів; компетентний мовець, що вільно спілкується державною мовою, володіє також рідною (у разі відмінності) й однією чи кількома іноземними мовами; має бажання і здатність до самоосвіти; виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті; здатний до підприємливості й ініціативності; має уявлення про світобудову; бережно ставиться до природи; безпечно й доцільно використовує досягнення науки і техніки; дотримується здорового способу життя [8, с. 4]. Серед ключових компетентностей, які слід формувати в учня сучасної Нової школи є, на мою думку, дві найважливіші, а саме: інформаційно-цифрова компетентність та уміння навчатися впродовж життя.

Розвиток цих компетентностей пов'язаний з розвитком інформаційних технологій, постійним оновленням та ускладненням наукової інформації, проникненням її в усі сфери життєдіяльності людини. Визначення сучасного етапу розвитку суспільства як постіндустріального, інтенсивний розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, перехід від знаннєвої парадигми освіти до компетентнісної, визнання необхідності освіти протягом всього життя людини – все це визначає необхідність широкого використання інформаційних технологій в системі освіти в цілому та під час викладання окремих навчальних предметів зокрема. Як же сучасному вчителю сформувавши особистість, яка б відповідала цифровому суспільству? Де та чарівна паличка, яка допоможе йому в цьому? Виявляється, що вона під рукою: це цифрові технології, які повинні стати основою та засобом навчання. Завдяки використанню цих засобів формується інформаційно-цифрова компетентність особистості, яка включає наступні компоненти:

Уміння:

- вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж;
- створювати інформаційні об'єкти іноземними мовами;
- спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

- застосовувати ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до поставлених завдань.

Ставлення:

- готовність дотримуватись авторських прав та мережевого етикету. [8, с. 7].

Сучасну модель навчання неможливо уявити без використання ІКТ, що перетворює навчання на живий творчий процес. Підґрунтям запровадження ІКТ у процес навчання є властивість цих технологій гармонійно інтегрувати різні види інформації. За рахунок інтенсифікації сприйняття навчального матеріалу стає можливим залучення школяра до процесу пізнання як суб'єкту навчальної діяльності. Важливою властивістю ІКТ виступає інтерактивність, що дає змогу отримати зворотній зв'язок. Використання ІКТ дає можливість перейти від традиційних форм навчання до так званої «нової педагогіки» [7, С. 25-27].

Американський освітянин Марк Пренскі написав у своїй статті *On the Horizon*: «Стара система освіти не підлаштована під сучасного школяра, який сьогодні користується особливим сленгом, одягається у модерний одяг та носить прикраси, що відрізняє його від учня колишнього покоління. Дійсно між сучасним та колишнім поколінням існує велика різниця. Сучасні учні – це перше покоління, яке зростає у час нових технологій. Вони проводять майже усе своє життя в оточенні і використанні комп'ютерів, відеоігор, цифрових музичних плеєрів, відеокамер, мобільних телефонів та інших іграшок і інструментів епохи цифрових технологій» [10, с. 1]. Д-р Брюс Д. Перрі з Медичного коледжу Бейлора говорить, що «дуже ймовірно, що мозок наших учнів фізично змінився і відрізняється від мозку нашого покоління» [там само]. Наші сьогоднішні учні є носіями мови цифрового формату. Так звані *digital natives* звикли отримувати інформацію дуже швидко. Вони прагнуть пояснень за допомогою графіків, а не текстів. Вони працюють найкраще, коли сидять у мережі. Їхній мозок сприймає все по-іншому. Тому ми повинні переглянути нашу методологію та освітній контент.

Основні напрямки - це відвернутися від «старої» педагогіки вчителів, які пояснюють матеріал без залучення учнів до співпраці, до «нової» педагогіки навчання дітей самостійно під керівництвом вчителя. Замість того, щоб сказати: «Ось три причини» і назвати їх, потрібно сказати: «Існують три основні причини. У вас є 15 хвилин, щоб, використовуючи технології, знайти їх». Роль технологій – це підтримка нової педагогіки дітей: «Вчимося самі, під керівництвом вчителя.» [11]. Сьогодні це повинно стати закликком для кожного сучасного учителя.

Застосування методик навчання англійської мови із використанням ІКТ.

Основна мета навчання іноземній мові – формування комунікативної компетенції, тоді як всі інші цілі реалізуються в процесі здійснення цієї головної мети. Комунікативна компетенція в сучасному її розумінні передбачає формування здатності до міжкультурної взаємодії. Адже Інтернет пропонує автентичну та

актуальну інформацію, надає свободу в спілкуванні, можливість комунікувати з носіями мови, тобто створює природне мовне середовище, незалежно від соціальних бар'єрів [1, С. 6-11].

П. Шарма та Б. Барет поділили використання Інтернету на два основні типи: *on-line* (ті, хто навчаються, працюють в Інтернеті безпосередньо на занятті, відразу перед ним або відразу після нього) та *off-line* (ті, хто навчаються, працюють в Інтернеті позааудиторно, у більш відстроченому режимі, а на наступних заняттях обговорюються результати Інтернет-пошуку) [9].

Найчастіше Інтернет використовується як джерело додаткової інформації. Але найбільш повно можливості Інтернету розкриваються під час використання його безпосередньо на уроці. Існують декілька варіантів використання методик навчання англійської мови, що побудовані на застосування ІКТ [3]:

1. Інтернет як джерело додаткової інформації.

Це найпростіше використання Інтернету, коли учень або учитель використовують мережу для пошуку цікавих фактів, що можуть бути роздруковані та залучені під час уроку або іншого заходу.

2. Використання Інтернету безпосередньо на уроці.

Ідеальні умови для використання Інтернету – це наявність комп'ютерного класу з підключенням до мережі. Учитель пропонує учням завдання, націлені на самостійну роботу або індивідуально, або в групах. Звичайно учитель повинен співпрацюючи з учнями.

3. Спілкування в Інтернеті.

Це найбільш поширений спосіб спілкування учнів, який є привабливим для них, і учитель має скористатися цим. Це може бути вільне спілкування (наприклад, в соціальних мережах, коли спілкування спеціально організовано) або електронна пошта чи блог. У цьому випадку вчитель виступає організатором роботи та наглядцем.

4. Виконання Інтернет-проектів.

Ця форма роботи в Інтернеті стає дедалі популярнішою, оскільки вона надає змогу використовувати здобуті знання на практиці в реальних ситуаціях, вона є потужним джерелом мотивації для учнів. Як правило, такі проекти відбуваються на спеціально створених Інтернет-платформах (наприклад, освітня платформа E-twinning+). Щоб провести проект, учитель повинен здійснити велику організаційну роботу, а саме: сформувати групи, визначити часові рамки проекту, знайти відповідні адреси партнерів по проекту, допомогти учням знайти та опрацювати матеріал. Але перевага таких проектів у тому, що спілкування відбувається з реальними людьми у реальному часі. Це сприяє розширенню мовної компетенції учнів та створює «ситуацію успіху» [6, С. 61-62].

У своїй роботі я використовую різні Інтернет-служби:

1. Служба WWW – найбільше всесвітнє багатомовне сховище інформації в електронному вигляді. Ця служба вважається найпопулярнішою і найцікавішою службою мережі Інтернет, яка дозволяє отримувати доступ до інформації незалежно від місця її розташування.

2. Служба E-mail. Електронна пошта (англ. e-mail, або email, скорочення від electronic mail) – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту (текстові документи, аудіо/відеофайли, архіви, програми). Я використовую її, коли навчаю письму, яке є одним із способів формування та формулювання думки[5, С. 18-22]. Під час вивчення написання формального електронного листа в 10 класі я пропоную учням написати формальний лист на мою електронну адресу. Отримавши лист учня, після перевірки я відправляю його назад. Учень переписує лист, враховуючи мої зауваження. Таким чином, зворотний зв'язок між учителем та учнем відбувається практично миттєво. Крім того, у цьому випадку учитель має змогу використати диференційний підхід до навчання.

Одна з переваг служби WWW – це аудіо- та відео файли. Як правило, вчителі часто використовують відео файли з озвучкою так, щоб учні могли чути і бачити одночасно. Такі прийоми дуже корисні, коли вчитель вводить новий матеріал, наприклад, розповідаючи про місця світової спадщини Великобританії, показують відео цих місць. Можливі інші варіанти для використання відео: *silent viewing video* (німе відео), *listening* (слухання), *watch and respond* (спостерігай та відреагуй). Наведемо приклади завдань з використанням *відео*:

Завдання 1: Watch and script (Подивись та придумай текст). Попросіть учнів подивитися кліп, звук якого ледве чути, потім дайте завдання придумати, що говорять. Це найкраще працює з кліпами, в яких є два або три персонажі. Наприклад, під час вивчення теми «Природні катаклізми» в 10 класі я використовую відео, де відображений процес спасіння людей під час катастрофи в Японії. Діти озвучують персонажів кліпу, працюючи у групах.

Завдання 2: Watch for processes (Слідкуйте за процесами). Попросіть учнів поспостерігати та записати етапи процесу. Це добре працює з навчальними кліпами, які показують, як робити деякі речі. Наприклад, під час вивчення теми «Їжа» в різних за рівнем класах я показую відео з кулінарних шоу, де розповідають та показують, як готувати їжу.

Завдання 3: The witness (Свідок). Попросіть учнів подивитися кліпи і потім описати події від імені свідка, тобто від першої особи. Це добре працює з відео, які показують певні події, наприклад, спортивні змагання.

Завдання 4: Watch and transcribe (Подивись і напиши). Попросіть учнів подивитися кліп і записати те, що воничують, як диктант. Це добре працює, коли кліп досить короткий і якість звуку гарна. Таке завдання я даю до дому як упереджувальне. Наприклад, під час вивчення теми «Комп'ютерні технології» учні

передивилися та записали текст відео про майбутнє Інтернету. В класі текст був обговорений та опрацьований.

Завдання 5: What will happen next? (Що буде далі?). Попросіть учнів подивитися першу частину кліпу, а потім описати, що, на їх думку, буде далі. Потім вони передивляються відео і перевіряють, змогли вони вгадати чи ні. Це добре працює з відеокліпами реклами.

Завдання 6: What did you like (Що тобі найбільше сподобалося?). Просимо учнів подивитися і вирішити, чи подобається їм те, що вони бачать. Наприклад, під час вивчення теми «Англомовні країни» я пропоную учням подивитися відео про Австралію та відповісти на запитання, чи варто туди їхати.

Інтернет-служби можна використовувати для розвитку говоріння. У навчанні іноземним мовам особливу увагу варто приділити звуковому оформленню промови. Тому дуже актуальне виявлення типових помилок з метою подальшого їх коригування та становлення апроксимованої вимови [4, С. 43-47]. Існують певні сайти, створені задля розвитку фонетичних навичок, де навчання проводиться у вигляді повторення звуків, слів, речень за диктором. Я хочу навести приклад, як працювати над вимовою в старших класах, коли учням вже не цікаво повторювати за диктором. Я пропоную своїм учням декілька сайтів (*Podomatic, Audacity, Voice Thread, etc.*), на яких вони можуть записати свою власну промову на задану тему або на тему, запропоновану вчителем. Оскільки запис йде онлайн, його можуть прослухати багато інших людей. Це створює гарну мотивацію для підлітка, оскільки йому не байдуже ставлення оточуючих. Тому перед тим як записати себе, він відповідально підготується до запису, попрацювавши над вимовою та інтонацією. Таким чином, створюючи власний подкаст, учень розвиває гарні фонематичні навички.

Підводячи підсумки власного досвіду з використання ІКТ, я хочу зробити такі висновки. Існує багато прикладів використання ІКТ у викладанні англійської мови. Кожен вчитель має свої власні напрацювання у цьому напрямку. Але є одна річ, яка повинна бути визначальною під час добору певних методик використання комп'ютеру: потрібно не забувати, що, які б властивості не мав той чи інший засіб навчання, первинними є дидактичні завдання, особливості пізнавальної діяльності учнів, зумовлені певними цілями освіти. Інтернет з усіма своїми можливостями та ресурсами є засобом реалізації цих цілей і завдань [2, С. 14-19]. При цьому слід брати до уваги той факт, що вміння користуватися Інтернетом завжди йде поруч ще з одним, а саме – вмінням вчитися впродовж життя.

Література

1. Алборова С. З. Телекоммуникации как средство развития познавательного интереса учащихся: автореф...дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / С.З. Алборова. – Владикавказ: Северо-Осетинский гос. ун-т им. К. Л. Хетагурова, 1999. – 14 стр.
2. Бим И. Л. Аттестационные вимоги до володінню іноземну мову учнями до кінця базового курсу навчання / И. Л. Бим // "ИЯШ", 1995. – №5. – С. 2–8.
3. Биков В. Ю. Класифікація засобів навчання / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук. праць // за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атака, 2005. – 272 с.
4. Бужинська В. В. Робота над англійським вимовою вже на початковому щаблі комунікативного навчання чужомовному говорінню / В. В. Бужинська // "ИЯШ", 1991. – №4. – С.43-47.
5. Грибанова К. И. Навчання письмовій мові / К. И. Грибанов // "ИЯШ", 1999. – №2. – С.18-22.
6. Єгорченкова Л. М. Використання мультимедійних проєктів-презентацій на уроках англійської мови як засіб розвитку творчого потенціалу учня / Л. М. Єгорченкова // Матеріали III Міжнародної конференції (12 квітня 2013 року). – Харків: КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2013. – С. 61-62.
7. Кукла О. Інформаційні технології у навчанні англійської мови / О. Кукла // Іноземні мови у сучасній школі, 2013. – № 1. – С. 25-27.
8. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 5–9 класи. Програми затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
9. Barrett B. The Internet and Business English / B. Barrett, P. Sharma. – Oxford: Summertown Publishing, 2003. – 198 p.
10. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants / M. Prensky // On the Horizon. – MCB University Press, 2001. – Vol. 9 No. 5. – P. 1–6.
11. Prensky M. The Role of Technology / M. Prensky // Educational Technology, 2008. – Retrieved from: <https://pdfs.semanticscholar.org/046f/ac5c5739584836037cf4b8bbf025475e3306.pdf>

«Самооцінка та самоставлення, як елементи самосвідомості обдарованої дитини»

Мусієнко Ірина Павлівна,

практичний психолог комунального закладу "Вінницький міський палац дітей та юнацтва імені Лялі Ратушної"

Поняття самооцінка та її сучасне трактування.

Напишіть, будь ласка, слова, які на вашу думку притягує поняття «САМООЦІНКА» (наприклад, егоїзм, впевненість, нарцисизм, успіх, щастя).

Види самооцінки: адекватна і неадекватна (занижена, завищена, нарцисизм і егоїзм).

Самооцінка людини – це сигнал світу, як потрібно до неї відноситись. Наше близьке оточення відображає нашу самооцінку.

Самооцінка – це те, як я себе САМ оцінюю. Це в тому випадку, коли вона адекватна.

Міф: «Як ми відносимось до інших, так і вони відносяться до нас». Як ви думаєте чому?

Якщо самооцінка неадекватна, то людина дає право іншим її оцінити. І дуже хоче щоб оцінили її максимально позитивно (так як їй того хочеться, як я виглядаю?, мені це підходить?, а як мені ця зачіска?). Отже, люди з заниженою самооцінкою дуже залежні від думки інших. Найчастіше дорослі люди, які дуже невпевнені в собі та весь час підлаштовуються під інших та залежать від їх думки, застрягли на фазі підлітка. Оскільки підлітковий вік у формуванні самооцінки дуже складний та критичний.

Через низьку самооцінку, ми не чуємо себе, і не можемо зрозуміти своїх істинних бажань. Чого хочемо ми, а не від нас?

Все тому, що коли ми були маленькими, з дітьми було не прийнято рахуватися. Бажання дітей придушували, ігнорували і відмахувалися зі словами: «Хто тебе питає?», Або, наприклад, дитина говорив: я хочу ось цю зелену футболку. А йому відповідали: ти будеш носити те, що ми з батьком тобі вибрали!

Зазвичай ті, кому приблизно так і говорили, виростають абсолютно розгубленими. Такі люди не вміють відрізняти свої бажання від установок, нав'язаних батьками або суспільством, не розуміють чого хочуть вони самі, з трудом сприймають рішення. І в результаті живуть чужим життям, не отримуючи від неї радості.

Деякі батьки мимоволі закріплюють у дитини дуже конкретне уявлення про умовну любов: так зробиш - ми тебе любимо, а так - ми тебе не любимо. Маму слухаєш - любимо, а не слухаєш, не любимо. Добре вчишся - любимо, трієчник - не любимо. І дитина виростає з ідеєю, що любов треба заслужувати.

Друга проблема не менш цікава і поширена. Це амбівалентність - коли людина відчуває різноспрямовані бажання, часто суперечать один одному. Він не знає, що вибрати, починає розриватися і страшно хвилюватися. Це класичний невротичний стан.

Далі, *нарцисизм* – крайня критично низька самооцінка, той випадок коли людина настільки в собі не впевнена, що потребує підтвердження протилежного весь час. Причини саме в відсутності батьківської підтримки в дитинстві, подавлення та приниження. («Мир нарцисической жертви» А. Долганова).

Егоїзм - всі мають робити те, що хочу я. Коли власне «его» затьмарює все інше. Для того щоб краще зрозуміти це поняття знайдіть до нього антонім – альтруїзм (безкорисливе прагнення до діяльності на благо інших; протилежність егоїзму.).

Дайте відповідь на запитання: за що я себе люблю?

Адекватна самооцінка - це коли просто тому, що я є! І це здорова любов до себе, до себе такого як є! Це про самосприйняття та самоусвідомлення. Прийняття всіх своїх граней, чесність з собою.

Це та ситуація, коли я свідомо приймаю свої недоліки та свої переваги. Якщо я усвідомлюю свої мінуси – я не так критично ставлюсь до недоліків та комплексів інших людей.

Людина з низькою самооцінкою думає, як вона виглядає перед іншими. Людина з адекватною самооцінкою думає, як вона виглядає перед собою. Саме цю установку слід виховувати у дітей.

Фрази, які нищать любов до себе: твоя думка нікого не цікавить, тут вирішую я, крім мене тебе ніхто не полюбить, а чого 11 а не 12, чому 2 місце, а не перше. Тобто часто батьки хочуть бачити ідеальну проекцію своїх нереалізованих потреб, а не реальний образ своєї дитини. Не бачать її такою, як вона є та й себе теж. Адже всі претензії, які батьки виставляють своїм дітям – свідчать про те, що самі вони цього досягти не можуть. І про якісь внутрішні відкриті питання батьків в делікатній формі це теж слід пояснювати.

Особливості формування самооцінки.

На формування нашої самооцінки впливають і цінності, які є для нас пріоритетними.

На питання про цінності у багатьох є готова відповідь, але часто те, що людина декларує і те, що є цінністю по факту не збігаються. Як же визначити ваші справжні цінності? Ну, по-перше дайте собі відповідь на питання: "На що я витрачаю найбільше грошей і часу?" Можливо відповідь вас здивує. Часто, людина заявляє, що цінним для нього є одне, а гроші витрачає на протилежне. *Наприклад*, людина може говорити, що цінність для нього подорожі, а гроші витрачає в основному на будинок, його вічне "кубельце". Або говорить про важливість розвитку, в той час коли гроші йдуть не так на професійне вдосконалення, а на

"погоню" за брендовими речами. Зрозумівши, куди йде ваша увага (разом з вмістом гаманця), ви визначите ваші цінності і те, що насправді за ними стоїть. Тому, що за цінністю "дорогих речей", може стояти як цінність краси, так і цінність належності до певного прошарку суспільства.

Ще один момент: Які люди вам подобаються? Яких ви поважаєте? Чому? І ці питання слід обговорювати з дітьми. Навчіть їх висміювати самим свої недоліки, і щоб не було боляче, коли з цього починають сміятись інші.

Говоріть з дітьми на тему безкорисливої допомоги: «Почніть більше давати іншим. Я говорю не про гроші. Тут мається на увазі віддача самого себе у вигляді вчинків, якими ви можете допомогти іншим або позитивного заохочення інших. Коли ви робите щось для інших, ви починаєте відчувати себе більш цінним індивідумом, а ваші самооцінка і настрій підвищуються».

Заповіді людини з адекватною самооцінкою:

Бережи себе !

Поважай себе!

Люби себе!

Вільна трибуна,

або декілька слів про важливість ораторського мистецтва

Надзвичайно важливим у публічній комунікації є встановлення візуального контакту з аудиторією.

Зоровий контакт – це потужний інструмент, що дозволяє підтримувати зв'язок зі слухачами, донести зміст повідомлення, передати потрібні емоції.

Огляньте всю аудиторію. Хай ваш погляд випромінює привітність. Щирість і повага до слухачів повинні читатися на вашому обличчі з перших секунд спілкування! Повертайте весь корпус, а не лише голову. Особливістю публічної комунікації є одночасна взаємодія з багатьма людьми. Й зоровий контакт потрібно підтримувати упродовж всього виступу. Чи вистачить в оратора часу, щоб подивитися на кожного? Вистачить. На одну людину можна витратити долю секунди, але в кожного в аудиторії виникне відчуття, що Ви спілкуєтеся з ним особисто. Досвідчені промовці стверджують, що безпосередній контакт можна підтримувати в аудиторії до 30 осіб. Якщо ж людей в приміщенні більше, просто оглядайте частини зали, не минаючи жодної (за звичай, поза увагою залишаються бічні місця попереду й останні ряди). Можна поглядом «малювати» вісімку або «галочку», що наче лежить горизонтально на рівні очей глядачів.

Помилковою є думка, що в разі надмірного хвилювання достатньо тривалий час дивитися на одну людину в аудиторії. Як свідчать психологи, такий погляд «очі в очі» неприємний: він спричиняє напругу й недовіру. Краще просто «зустрічатися очима» й переводити погляд далі. Найяскравішим підтвердженням тому є добре відома риторична історія, що начебто трапилась із французьким фізиком Полем Ланжевенном. Науковець мав особливий дар говорити зрозуміло про складні речі. Якось він виступив у Французькій академії з блискучою доповіддю – це був взірець

популярного (доступного) викладу. Після виступу колеги оточили Ланжевена і попросили пояснити, в чому секрет його успіху.

- Це дуже просто, – відповів учений. – Під час доповіді я обираю серед слухачів най... (у перекладі українською це може бути: «не дуже розумне») обличчя й пояснюю до того часу, поки воно не посвітлішає.

У цей момент до гурту підійшов президент Академії.

- Щиро вітаю Вас, колего, це була блискуча доповідь! – вигукнув він. – Але скажіть, чому Ви не зводили з мене очей?

Чи є ця історія правдивою – сумнівно, повчальною – безперечно.

Чому ж візуальний контакт є настільки важливим під час спілкування? Американський вчений Альберт Мерабян переконливо відповів на це запитання ще в 50-і роки XX століття. Він довів, що інформація передається трьома комунікативними каналами в такому відсотковому співвідношенні:

- 7 % вербально, тобто словами,
- 38% вокально, а саме тоном голосу, гучністю, швидкістю мовлення, наголосами, дикційно й інтонаційно тощо,
- 55% візуально. Це жести, поза, рухи, найрізноманітніша наочність, скажемо «картинка», яку бачить слухач.

Таким чином, через візуальний канал передається більше, ніж половина інформації про оратора, а відтак і зміст його виступу. Слова насамперед допомагають зрозуміти аргументи й факти, невербальне спілкування сприяє засвоєнню інформації й формуванню емоційного ставлення до промовця. Зоровий контакт дозволяє встановити й підтримати зворотній зв'язок зі слухачами, утримувати їхню увагу упродовж тривалого часу.

Тож не ховайте очі, нехай ваш погляд випромінює глибину душі, думок і знань. Успіхів!

Далі буде...

*Рубрику веде
методист з навчальних дисциплін
Дрозд Т.М.*

Відповідальні за випуск:

Яценко О.В. – Директор Департаменту освіти Вінницької міської ради
Москальчук Н.І. – завідувач комунальної установи «Міський методичний кабінет»

Редакційна колегія:

Воловодівська Ж.О. – методист з практичної психології та соціальної роботи
Дірозд Т.М. – методист навчальних дисциплін
Зима Л.Т. – методист з початкового навчання
Любчак І.О. – методист з навчальних дисциплін
Маліцька К.П. – методист з навчальних дисциплін
Пелішенко Г.Ф. – методист з навчальних дисциплін
Рибак Л.В. – методист з навчальних дисциплін
Сокиринська Н.Д. – методист з дошкільного навчання
Токар О.В. – методист з навчальних дисциплін

Комп'ютерна верстка:

Нарольська К.В. – методист з бібліотечних фондів